

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 2 (3574) 2020 JANUARY – SAUSIO 21 • LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS – LITHUANIAN BI-WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina – \$2

PERMAINOS

Prieš Naujuosius metus, baigiantis Pasaulio lietuvių metams, buvo įteikti pirmieji Lietuvos URM apdovanojimai išeivijai už jos paramą ir veiklą Lietuvos labui. Tarp apdovanotųjų ir mūsų kaimyninės JAV lietuvių laikraštis *Draugas*, jau 110 metų lankantis savo skaitytojus. Tai išties įspūdingas skaičius, nė vienas dabartinis spausdintas leidinys negali pasigirti tokia ilgamete nepertraukta veikla. Sėkmės priežastis – skaitytojų lojalumas ir gebėjimas atsinaujinti, atsiliepti į gyvenimo permainas. *Draugas* sėkmingai savo naujienas perduoda interneto tinklalapyje, tiems lietuvių kilmės skaitytojams, kuriems jau sunku suprasti lietuvių kalbą, siūlo angliškai leidžiamą *Draugas News*.

Tėviškės žiburiai, vienintelis ir ilgiausiai spausdinamas Kanadoje lietuvių laikraštis, praėjusių metų pabaigoje paminėjo savo leidybos 70-metį. Laikraštį per visus leidybos dešimtmečius visada rėmė prenumeratoriai Kanadoje ir už jos ribų, lietuvių finansinės institucijos ir dosnūs, ištikimi rėmėjai. Esame dėkingi už ilgametę paramą leidybai. Tačiau pačių ištikimiausių ir dosniausių rėmėjų gretos, bėgant dešimtmečiams, praretėjo; užaugo jau trečia Kanados lietuvių karta, kuri dar kalba lietuviškai, bet skaityti jiems daug sunkiau, pagaliau ir laikraščio turinys ne visada atitinka jų interesus. Paskutiniais metais ypač sumažėjus skaitytojų skaičiui ir pastebimai didėjant siuntimo išlaidoms, laikraščio spausdinimas ir jo platinimas leidėjams kelia daug finansinių rūpesčių. Jau anksčiau buvo galvota, kai išlaikyti šį svarbų Kanados lietuvių bendruomenei informacijos šaltinį. Buvo įsteigtas tinklalapis tevzib.com su mintimis, kad jis ateityje taps spausdinto laikraščio tęsėju internetinėje erdvėje. Ir tas laikas jau artėja. Leidėjai – Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija „Žiburiai“ su dideliu apgailestavimu nutarė šiemet birželio pabaigoje nutraukti spausdintų *Tėviškės žiburių* leidybą, visą informacijos perdavimą perkeltiant į tinklalapį tevzib.com. Tikimės, kad internetinė *Tėviškės žiburių* leidyba leis greičiau perduoti visą bendruomenei svarbią informaciją apie įvykius, renginius, visą bendruomenės gyvenimą. Be lietuvių kalbos, tinklalapyje skelbiamus rašinius ir informaciją bus galima skaityti ir anglų kalba. Tai paskatins dalintis savo mintimis ir tuos, kuriems sunkiau skaityti ir rašyti lietuviškai. Artimiausiu metu leidėjai išsiųs laiškus su visais paaiškinimais apie būsimas permainas. Tikimės, kad *Tėviškės žiburiai* nepraras savo rėmėjų ir draugų bei skaitytojų – jūsų parama rašiniais, nuotraukomis ir aukomis bus labai reikalinga ir ateityje, kad galėtume išsaugoti lietuvių bendruomenei visą svarbią informaciją sutelkiantį šaltinį. Be jo mūsų tarpusavio ryšiai ir veikla bus daug silpnesni ir nepatvarūs.

SK

Vilnius, 2020 sausio 13-oji. Atminimo laužai Vilniuje

Atmintis gyva, nes liudija

Lietuvoje 29-ąją kartą minimi tragiški 1991 m. sausio 13-osios dienos įvykiai, pagerbiamas žuvusių laisvės kovotojų atminimas

1991 metų sausį sovietai karine jėga mėgino nuversti teisėtą Lietuvos valdžią, 1990-ųjų kovo 11-ąją paskelbusią Lietuvos nepriklausomybę nuo SSRS. Sausio 13-osios naktį Sovietų Sąjungos kariniams daliniams štur-

muojant Vilniaus televizijos bokštą bei Radijo ir televizijos komiteto pastatą, žuvo 14, buvo sužeista daugiau kaip tūkstantis beginklių žmonių. 1991-ųjų sausio 13-osios naktį prie Televizijos bokšto, Lietuvos radijo ir

Vilnius, 1991 sausio 13-oji. Prie AT rūmų vilniečiai

AT rūmuose 1991 m. sausio 13-ąją A.Pačackas (k.) ir V.Landsbergis

televizijos pastato žuvo Loretas Asanavičiūtė, Virginijus Druskis, Darius Gerbutavičius, Rolandas Jankauskas, Rimantas Juknevičius, Alvydas Kanapinskas, Algimantas Petras Kavoliukas, Vidas Maciulevičius, Titas Masiulis, Alvydas Matulka, Apolinaras Juozas Povilaitis, Ignas Šimulionis, Vytautas Vaitkus, vėliau nuo sužeidimų mirė Vytautas Koncevičius ir Stasys Mačiulskas.

Nors sovietų kariams pavyko užimti Televizijos bokštą bei Lietuvos radijo ir televizijos pastatą, jie neišdrįso pulti tūkstančių žmonių saugomo tuometinės Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pastato. Vilniaus apygardos teismas pernai buvusį sovietų gynybos ministrą Dmitrijų Jazovą ir dar daugiau kaip 60 buvusių sovietų pareigūnų bei karininkų pripažino kaltais dėl nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų, jiems už akių skirtos laisvės atėmimo baudmės. Nukelta į 3-ią psl.

ŠIAME NUMERYJE

- Pokyčiai pasaulyje ir Bažnyčioje – 2 psl.
- Paminėtas Klaipėdos krašto sugražinimas Lietuvai– 3 psl.
- Dingę tarp Stokholmo ir Toronto – 4, 5 psl.
- Atostogos Skandinavijoje – 8, 9 psl.

Bažnytinio paveldo lobiai

2009 metais, lygiai prieš 10 metų, Vilniaus Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios ir bernardinų vienuolyno ansamblyje duris visuomenei atvėrė Bažnytinio paveldo muziejus

Naujojo muziejaus steigimas buvo įkvėptas Vilniaus arkivyskupijos troškimo pagreitinti istorinio teisingumo atkūrimą ir siekio vertingiausius liturginius objektus pristatyti tinkamu būdu, nepažeidžiant jų sakralumo ir atskleidžiant religinę, meninę, istorinę jų prasmę.

Neeilinės nuolatinės parodos šerdimi tapo Vilniaus katedros lobynas. Jį sudaro 988 liturginės vertybės: stebuklais garsėjantys atvaizdai, relikvijoriai, bažnytiniai indai, dauguma iš jų yra votai, šiandien kabantys Vilniaus katedroje. Nuo to laiko muziejaus fondai žymiai prasiplėtė. Šiuo metu juose sukaupta daugiau kaip 5500 eksponatų, dalis jų buvo pristatyta 50-yje parodų.

Bažnytinio paveldo muziejaus saugyklose saugoma

didžiausia ir Lietuvos mastu vertingiausia liturginės tekstilės dalis. 2013 m. pradėjo veikti Bažnytinio paveldo muziejaus tekstilės restauravimo dirbtuvės.

Per dešimtmetį muziejus išsiplėtė: kaip muziejaus dalis 2012 m. buvo prijungti Vilniaus katedros požemiai, 2014 m. atverta Katedros varpinė, 2019 m. rudenį atidaryti nauji Katedros požemių maršrutai. Lankytojų srautas išaugo nuo 4,000 iki 65,000 per metus. Per dešimtmetį muziejuje apsilankė arti pusės milijono žmonių.

10-mečio proga atidaryta Bažnytinio paveldo muziejaus dirbtuvėse restauruotų daiktų paroda. Veikia ir nauja paroda „Šiuolaikinio meno keliai į bažnyčias: 1990-2019“. Atidaryta nauja nuolatinė ekspozicija „Dangaus miestas. Vilniaus vienuolių palikimas

Parodoje įvairūs ir turtingas Lietuvos vienuolių paveldas

Bažnytinio paveldo muziejaus rinkiniuose“, pristatanti 17-os Vilniaus vienuolių istoriją ir meno vertybes.

Bernardinai.lt

Pokyčiai pasaulyje ir Bažnyčioje

Paskutiniai Bažnyčios demografiniai duomenys, kuriuos 2019 m. rudenį paskelbė popiežiškoji misijų žinių agentūra „Fides“, remiasi 2019 metų kovą Vatikane paskelbtu bažnytinės statistikos metraščiu *Annuario Statisticum Ecclesiae*, kuriame pateikiama informacija apie padėtį, buvusią pradedant 2018 metus. Tuomet, 2017 metų gruodžio 31 dieną, pasaulyje buvo 7.4 bln. gyventojų ir per 2017 metus jų pagausėjo 56 mln. Beje, šis gyventojų skaičiaus augimas pasaulyje buvo net dvigubai mažesnis negu 2016 metais, kai jų skaičius padidėjo 103 mln.

Šis gyventojų augimo lėtėjimo tempas ypač ryškus Azijoje. Čia gyvena didžioji planetos gyventojų dalis (4.4 bln.). Per pastaruosius statistikoje nurodytus metus (2019-uosius) azijiečių pagausėjo 12 mln., o 2016 metais jų skaičius buvo išaugęs 50 milijonų. Sulėtėjo gyventojų skaičiaus augimas ir Afrikoje – nuo 43 mln. 2016 metais iki 34 mln. 2017-aisiais. Amerikoje (Šiaurės ir Pietų) per vienerius metus gyventojų skaičius išaugo 9 mln., Europoje – 1 mln., Okeanijoje (Australija ir Ramiojo vandenyno salynai) – 0.7 milijono.

Šie skaičiai patvirtina spėjimus, kad gyventojų skaičiaus augimas pasaulyje nuolat lėtėja, todėl perspėjimai dėl tariamo „demografinio sprogimo“ neturi jokio pagrindo. Nuolatinės kalbos apie vadinamąjį šeimos planavimą dirbtinėmis kontracepcijos, sterilizacijos ar nusikalstamo aborto priemonėmis veda į gyventojų senėjimo nuosmukį, kurių socialines pasekmes jau išgyvena daug valstybių įvairiose pasaulio dalyse.

Bažnyčios augimas ir pasiskirstymas

Misijų žinių agentūros „Fides“ paskelbtais statistikos duomenimis, 2018 metų pradžioje pasaulyje buvo 1,313 bln. katalikų; jie sudarė maždaug 17.7% plane-

tos gyventojų. Per 2017 metus katalikų pasaulyje pagausėjo 14 mln. arba 1%, ir tai maždaug atitinka bendrą planetos gyventojų skaičiaus pokyčius, todėl katalikų dalis liko nepakitusi.

Per 2019 metus katalikų padaugėjo visuose žemynuose ir netgi Europoje (čia jų skaičius išaugo 260,000), o iki šiol trejus metus iš eilės buvo pastebimas mažėjimas. Daugiausiai per vienerius metus katalikų pagausėjo Amerikoje (Šiaurės ir Pietų) – 6 mln., Afrikoje – 5.5 mln., Azijoje – 2 mln. ir Okeanijoje – 190000. 2018 metų pradžioje maždaug pusė pasaulio katalikų (637 mln. arba 48.5%) gyvena Amerikoje ir sudaro maždaug 64 % vietos gyventojų. Europoje gyvena penktadalis pasaulio katalikų (286 mln., arba 22%) ir jie sudaro apie 40% visų europiečių. Afrikoje, kur stebimas sparčiausias tikinčiųjų skaičiaus gausėjimas, 2018 metų pradžioje gyvena maždaug tokia pat pasaulio katalikų dalis kaip Europoje (234 mln., arba 18%), tačiau jie kol kas sudaro dvigubai mažesnę (19%) vietos gyventojų dalį.

Azijoje, didžiausiame planetos žemyne gyvena tik dešimtadalis pasaulio katalikų (145.5 mln., arba 11%) ir jie sudaro vos 3.3% vietos gyventojų. Azijoje yra tik kelios šalys, kuriose katalikai sudaro žymesnę gyventojų dalį (Filipinai, Vietnamas, Korėja), o kitose jie – nežymi mažuma. Okeanijoje gyvena mažiau kaip 1% pasaulio katalikų (10.5 mln. arba 0.8%) ir jie sudaro 26.5% vietos gyventojų.

Religijų padėtis ir netikintieji

Apžvelgiant bendrą religijų padėtį pasaulyje, galima pripažinti, kad krikščionybė yra gausiausia tikyba, tačiau nedaug atsilieka musulmonai ir sparčiai gausėjantys netikintieji. 2012 metų tarptautinės statistikos duomenimis (tada pasaulyje buvo 7.2 bln. gyventojų), krikščionių buvo 2.4 bln. (pusė jų

– katalikai, 38% – protestantai ir 12% – stačiatikiai) ir jie sudarė trečdalį planetos gyventojų. Antroje vietoje musulmonai (1.8 bln.), jie sudarė ketvirtadalį (24%) pasaulio gyventojų. Spartesni islamo išpažinėjų gausėjimą nulėmė didesnis gimstamumas – daugiau vaikų turinčios šeimos, tačiau palaipsniui šis krikščionių ir musulmonų vaisingumo skirtumas išsilygina.

Trečioje vietoje religingumo atžvilgiu pasaulyje pagal gausą yra netikintys asmenys (nepriklausantys jokiai religijai, agnostikai, ateistai), kurių 2012 metais buvo 1.2 bln., ir jie sudarė 16% pasaulio gyventojų. Atkreiptinas dėmesys į spartų sekuliarizuotų asmenų gausėjimą Europoje ir kai kuriose Azijos šalyse, todėl šioje srityje yra reikalingos neatidėliotinos naujosios evangelizacijos pastangos.

Štai 2007 metų statistiniai duomenys apie 20 šalių, kuriose netikinčiųjų yra daugiausia: 1. Estija (77% gyventojų nepriklauso jokiai religijai); 2. Čekija (76%); 3. Japonija (76%); 4. Danija (72%); 5. Švedija (64%); 6. Vietnamas (63%); 7. Prancūzija (54%); 8. Norvegija (52%); 9. Kinija (47%). 10. Olandija (47%); 11. Suomija (44%); 12. Naujoji Zelandija (42%); 13. Didžioji Britanija (42%); 14. Pietų Korėja (41%) (apie Šiaurės Korėją duomenų nėra, tačiau ten net už viešą kalbėjimą apie religiją gresia įkalinimas); 15. Vokietija (40%); 16. Vengrija (39%); 17. Belgija (39%); 18. Bulgarija (37%); 19. Slovėnija (37%); 20. Rusija (31%).

Ketvirtoje vietoje tarptautinėje religingumo statistikoje yra induizmo išpažinėjai. Jų 2012 metais buvo 1,15 bln. ir tai sudarė 15% pasaulio gyventojų. Penktoje vietoje yra budistai. Jų pasaulyje yra daugiau negu 0.5 bln. (2012 metais buvo 421 mln.). Jie sudaro 7% pasaulio gyventojų.

Vyskupų skaičiaus stabilumas

Nors, kaip sako popiežius Pranciškus, kiekvienas pakrikštytas Bažnyčios narys yra misionierius, tačiau pagrindi-

nis krūvis ir atsakomybė tiek pastoracijoje, tiek ir evangelizacijoje tenka šiai tarnystei pašauktiems dvasininkams – vyskupams, kunigams, nuolatiniais diakonams, vienuoliams – ir profesionaliems pasauliečiams misionieriams, todėl su ypatingu suinteresuotumu sekami jų statistikos pokyčiai. Čia aptariamoje naujausioje ataskaitoje *Annuario Statisticum Ecclesiae* teigiama, kad per vienerius metus vyskupų skaičius pasaulyje išaugo 36 ir 2018 metų pradžioje jų buvo 5389. Diecezinį vyskupų pagausėjo 26 iki 4116, o vyskupų vienuolių 10 iki 1273.

Vyskupų skaičius per tą laiką šiek tiek išaugo ar liko stabilus visuose žemynuose ir 2018 metų pradžioje Amerikoje (Šiaurės ir Pietų) jų buvo 2042 (1472 dieceziniai vyskupai ir 570 vyskupų vienuolių); Europoje – 1690 (1441 diecezinis vyskupas ir

Diakonų ir katechetų skaičiaus gausėjimas

Vis aktyviau veikiančių bažnytinėje tarnystėje nuolatinį diakonų skaičius pasaulyje toliau didėjo: per 2017 metus jų padaugėjo 582 ir 2018 metų pradžioje nuolatinį diakonų (diecezinį ir priklausančių vienuolijoms) buvo 46 894.

Profesionalių pasauliečių misionierių 2017 metais irgi pagausėjo visame pasaulyje, išskyrus Afriką, ir bendras jų skaičius buvo 355 800 (per vienerius metus išaugo 1057). Toliau augo ir katechetų skaičius. Pasaulyje išvystytoje Katalikų Bažnyčios studijų, švietimo ir ugdymo sistemoje 2018 metų pradžioje mokėsi beveik 3 mln. aukštųjų mokyklų (universitetų) studentų, 25 milijonai gimnazijų ir vidurinių mokyklų moksleivių, 34 mln. pradinį klasių mokinių ir 7.3 mln. vaikų darželių auklėtinių. Jaunų katalikų ugdymas stiprina viltį dėl tikėjimo sklaidos ateities.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

Adresas: 2185 Stavebank Rd., Mississauga,
ON L5C 1T3 Canada • Tel. 905 275-4672

El.paštas: redakcija@tevzib.com • www.tevzib.com • **Teviskės ziburiai**

Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija „Žiburiai“

METINĖ PRENUMERATA:

REGULIARI – \$85 (paprastu paštu), **\$135** (1 klasės paštu)

SKAITMENINIS TŽ el. paštu (PDF formate) – **\$85**

RĖMĖJO – \$105 (paprastu paštu), **\$155** (1 klasės paštu)

Į UŽJŪRIUS – \$185 (oro paštu), **\$105** (paprastu paštu, Kan. dol.)

JAV – \$105 reguliari, \$125 – rėmėjo, \$165 – 1 klasės paštu

JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

Redaktorė – Sigina Katkauskaitė, techninė redaktorė – Akvilė Minkevičienė, administratorius – Tomas Trussow. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Printed in Canada. ISSN 0040-4063. Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above.

We thank the Lithuanian Canadian Foundation for funding the publication of parish news and the American Lithuanian Foundation for its support.

We acknowledge the financial support of the Government of Canada

Canada

Atmintis gyva, nes liudija

Atkelta iš 1-o psl.

Šiomet sausio 11-ąją Vilniuje, minint 29-ąsias Sausio 13-osios įvykių metines, surengtame tradiciniame XXIX tarptautiniame pagarbos bėgime „Gyvybės ir mirties keliu“ dalyvavo ir Laisvės gynėjų atminimą pagerbė Lietuvos diplomatai ir Lietuvoje reziduojančio užsienio valstybių diplomatinio korpuso nariai. Bėgime kartu su Užsienio reikalų ministerijos darbuotojais dalyvavo Airijos, Izraelio, Japonijos, JAV, Jungtinės Karalystės, Kanados, Moldovos, Prancūzijos, Ukrainos, Azerbaidžano, Vengrijos diplomatinio atstovybių, Europos lyčių lygybės instituto Lietuvoje atstovai. Prieš startą bėgimo dalyviai padėjo gėlių ant žuvusiųjų kapų Antakalnio kapinėse. Devynių kilometrų bėgimo trasa prasideda nuo Antakalnio kapinių, kuriose palaidoti Sausio 13-ąją žuvę Lietuvos laisvės gynėjai ir baigiasi prie Televizijos bokšto, Sausio 13-osios gatvėje.

Laisvės gynėjų dienos išvakarėse, sausio 12 d. Lietuvos vadovai dalyvavo Atminimo laužų uždegimo iškilmėse Nepriklausomybės aikštėje. Sausio 13-ąją prezidentas dalyvavo pilietiniame renginyje „Atmintis gyva, nes liudija“,

Vilniuje bėgimo „Gyvybės ir mirties keliu“ dalyviai jau 29-ąją kartą pagerbia Lietuvos laisvės kovotojų atminimą

Sausio 11, šeštadienį, LR ambasados Kanadoje atstovai kartu su Kanados lietuviais Otavoje pirmą kartą surengė pagarbos bėgimą „Gyvybės ir mirties keliu“. Šiuo bėgimu Kanada prisijungė prie jau 29 kartą visame pasaulyje rengiamo vajeaus, skirto Sausio 13-osios Laisvės gynėjų atminimui

iškilmingame Seimo posėdyje Laisvės gynėjų dienos paminėti, taip pat Nepriklausomybės aikštėje valstybės vėliavos pakėlimo iškilmėje, Antakalnio

kapinėse prie paminklo žuvusiems sausio 13 d. pagerbė jų atminimą. Renginiai Lietuvos laisvės kovotojų atminimui sausio 10-17 d.d. vyksta visoje Lietuvoje. **Inf.**

Paminėtas Klaipėdos krašto sugrąžinimas Lietuvai

Sausio 15 dieną Klaipėda paminėjo 97-ąsias prijungimo prie Lietuvos metines, prisiminė ir pagerbė savanorius, kovojusius už šio krašto laisvę. Klaipėdos krašto dienos iškilmės prasidėjo, aplankant šio vajeaus vadovų Erdmono Simonaičio ir Jurgio Lėbarto kapus. Uostamiesčio Skulptūrų parke prie paminklo Už laisvę žuvusiems 1923 metų sukilime vyko žuvusiųjų pagerbimo iškilmė, kurioje dalyvavo Klaipėdos įgulos kariai, šauliai, karinis pučiamųjų orkestras, Lietuvninkų bendrijos atstovai, pagarbą salvėmis išreiškė Krašto apsaugos savanorių pajėgų Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės kariai. Laikrodžių muziejaus kiemelyje skambėjo karilijonas, o prie paminklo vieningai Lietuvai „Arka“ buvo įžiebtas Mažosios ir Didžiosios Lietuvos vėliavas atspindinti žvakių instaliacija. Mažosios Lietuvos muziejuje istorikas, rašytojas, diplomatas ir profesorius Alfonsas Eidintas surengė pokalbį apie Klaipėdos krašto prijungimą.

Iki XX šimtmečio Klaipėdos kraštas priklausė vokiečiams, tačiau po Pirmojo pasaulinio karo Versalio Taikos konferencijoje 1919 metais kraštą nutarta perduoti Tautų Sąjungos žiniai. 1920-1923 metais

Klaipėdiečiai 2020 m. sausio 15 d. mini 1923-ųjų metų sukilime žuvusiuosius

Arch. nuotraukoje: Klaipėdos sukilėliai 1923-aisiais metais

šią dabartinės Lietuvos dalį mandato teise valdė prancūzai. 1923 metais Klaipėdos kraštas po įvykusio vietinių lietuvių sukilimo, padedant atvykusiems lietuvių šauliams, buvo prijungtas prie Lietuvos. Pagrindinis mūsų tarp lietuvių sukilėlių ir prancūzų karių įvyko sausio 15 dieną prie Klaipėdos prefektūros. Tuomet žuvo 12 lietuvių sukilėlių, du prancūzų kariai ir vienas

vokiečių policininkas.

Klaipėdos krašto sukilimas buvo svarbiausias savarankiškas politinis ir karinis žingsnis tarpukario Lietuvos istorijoje. Lietuvai palankus amerikiečių istorikas A. E. Senn pažymėjo, jog tai buvo „drąsiausias tarpukario Lietuvos užsienio politikos žingsnis“.

Inf.

Žinios iš Lietuvos

KIEK MŪSŲ LIETUVOJE?

Pirmą kartą po 28 metų pritraukus Lietuvos gyventojų skaičius per metus didėjo, tai lėmė migracijos pasikeitimai, praneša Statistikos departamentas. Išankstiniais duomenimis, šių metų sausio 1 dieną Lietuvoje gyveno 2 mln. 794.3 tūkst. nuolatinių gyventojų – tai 145 žmonėmis daugiau negu prieš metus. Departamentas

teigia, kad Lietuvos gyventojų skaičius padidėjo pirmą kartą po 28 metų. Gyventojų augimą lėmė tai, kad 2019 metais 10.8 tūkst. daugiau žmonių atvyko į Lietuvą, nei išvyko. Daugiau nei pusė imigravusiųjų yra Lietuvos piliečiai. Gimstamumas toliau išliko mažesnis nei mirtingumas – 10.7 tūkst. daugiau žmonių mirė negu gimė kūdikių.

UŽBAIGTA SEIMO RUDENS SESIJA

Lietuvos Seimas baigė pratęstą rudens Seimo sesiją, nepavykus dar kartą – iki šių metų vasario 4 d. – jos pratęsti. Šioje sesijoje Seimas priėmė svarbius sprendimus dėl visuotinės vaiko išmokos didinimo iki 60 Eur (2021 m. – iki 70 eur), neįgaliems, gausių ir nepasiturinčių šeimų vaikams – iki 100 Eur. Nuo rugsėjo mėn. visiems priešmokyklinukams ir pirmokams bus suteikiami nemokami pietūs. Parlamentas padidino pensijas – vidutiniškai pensija augs 32 Eur. Lietuvos seimo dauguma pritarė prezidento Gitano Nausėdos nuomonei ir paliko nepakeistą rinkimų tvarką. Pagal ją rinkimuose gali dalyvauti partijos, sulaukusios ne mažiau kaip 5 ir 7 proc. rinkėjų palaikymą. Sausio 23-30 die-

nomis šaukiama neeilinė Seimo sesija. Jos darbotvarkėje įrašyti aplinkos apsaugos klausimai. Praėjusių metų pabaigoje Alytaus padangų perdirbimo įmonėje kilo gaisras, sukėlęs pavojų gyventojų sveikatai, užteršęs orą ir dirvą. Šiomet paaiškėjo Kuršių marių vandenų teršėjos įmonės „Grigeo“ nusikaltimas, kai slaptais vamzdžiais buvo leidžiami teršalai į Kuršių marias. Nuostoliai aplinkos apsaugai ir žmonių sveikatai skaičiuojami milijonais. Per neeilinę sesiją planuojamas Vyriausybės pateiktų įstatymų pataisų, kuriomis numatoma didinti mokesčio už aplinkos taršą mokesčius, suteikti aplinkos apsaugos pareigūnams teisę kontroliuoti taršos šaltinius visą parą, priėmimas.

SIŪLOMA BAUSMĖ UŽ VANDALIZMĄ

Yra siūloma uždrausti į Lietuvą atvykti Kinijos pilietei, pernai išniekinusiai ant Kryžių kalno pastatytus kryžius, kuriais reiškiamas parama Honkongo protestuotojams. Socialiniuose tinkluose minima kinitė paskelbė vaizdo įrašą, kur matyti, kad ji besityčiodama pakelia nuo žemės ir tolyn nusviedžia kryžių, pastatytą Honkongo protestuotojų garbei. Šiauliu prokurorai vykdo

ikiteisminį tyrimą dėl kapo ar kitos viešosios pagarbos vietos išniekinimo. Jame numatyta atsakomybė tam, kas atliko vandaliskus veiksmus kapinėse ar kitoje viešosios pagarbos vietoje arba dėl rasinių, nacionalinių ar religinių motyvų išniekino kapą ar kitą viešosios pagarbos vietą. Už tokius veiksmus baudžiama viešaisiais darbais, bauda arba laisvės atėmimu iki trejų metų.

PATENTAS LIETUVIŠKAM VAISTUI

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) mokslininkai sukūrė, ištyrė ir patentavo saugų ir veiksmingą antiaritminį preparatą iš vaistinės augalinės žaliavos. Tai – pirmasis Lietuvoje sukurtas ir tarptautiniu mastu patentuotas natūralios kilmės vaistinis preparatas. Šiuo metu pasaulyje aritmijai gydyti naudojami preparatai dėl skirtingų elektrofiziologinių savybių skirstomi į penkias klases – tačiau šalia tiesioginio antiaritminio poveikio vaistai neretai turi ir šalutinių, nepageidautinų savybių. LSMU mokslininkų grupė sukūrė ir patentavo saugesnį augalinės kilmės antiaritminį preparatą iš kvapiosios aniužės žolės. Kvapioji aniužė – Lietuvoje aptinkamas stipraus mėtų

kvapo vaistinis ir prieskoninis augalas. Mokslininkai tyrimai patvirtino, jog naujasis natūralios kilmės preparatas veiksmingai šalina širdies ritmo sutrikimus, gerai toleruojamas, saugus ir gali būti plačiai naudojamas aritmijai gydyti.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto mokslininkai - vaistų kūrėjai

Pagal Lietuvos spaudą parengė Sigina Katkauskaitė

Žinomas Lietuvos žurnalas *Kultūros barai* 2019 m. 10 ir 11 nr. išspausdino RAIMUNDO KLIMAVIČIAUS rašinį, vieno archyvinio tyrimo įdomią ataskaitą, pavadinimu *Dingę tarp Stokholmo ir Toronto*. Tai ne vien į detektyvinį pasakojimą panaši istorija. Tai kartu žvilgsnis į Lietuvos likimą skaudžiais 1940 metais, kai kurių valstybių tuometinį elgesį, sovietams okupavus Lietuvą. Žurnalui skirtas rašinys ilgas, tad spaudai parengėme I dalies atpasakojimą, II dalį apie diplomatinį dokumentų paieškas Toronte spausdiname ištaisai. TŽ redakcija

DINGĘ TARP STOKHOLMO IR TORONTO

Vieno archyvinio tyrimo ataskaita

Antrajam pasauliniam karui dar neprasidėjus, bet Europoje jau tvyrant nuojautai iš Užsienio reikalų ministerijos Kaune į Lietuvos pasiuntinybę Stokholme apsaugos tikslais buvo išvežtos kelios dokumentų dėžės. Lietuvos istorija žino ne vieną atvejį, kai vertybės, svarbios tautai ir valstybei, siekiant apsaugoti jas nuo sunaikinimo ar pagrobimo, buvo paslėptos taip, kad lig šiol jų nerandama. Taip atsitiko ir su šiais dokumentais, jie dingo kažkur tarp Stokholmo ir Toronto. Lietuvos ambasados Švedijoje iniciatyva 2008 metais bandyta jų ieškoti Stokholmo archyvuose, tačiau nesėkmingai. Viena iš priežasčių, atrodo, nepadaryti namų darbai – neieškota informacijos šiuo klausimu Lietuvos archyvuose.

Sumanymą to imtis šiemet parėmė koncerno *MG Baltic* įsteigtas Vasario 16-osios fondas, kurio Taryba, įvertinusi pateikto projekto svarbą Lietuvos archyvų istorijai, skyrė lėšų tyrinėjimams. Atsižvelgta ir į neatmestiną galimybę, kad kartu su ieškomais dokumentais galėjo būti išvežtas ir Vasario 16-osios Aktas, atspausdintas rašomąja mašinėle. Įgyvendinant šį projektą, paieškos, atliktos Lietuvos centriname archyve, nebuvo bevaisės. Ką pavyko išaiškinti, pateikiama šiame straipsnyje“ – rašinio įžangoje rašo R.Klimavičius.

Lietuvos pasiuntinybės Stokholme likimas

Tyrimo autorius nuosekliai keliauja ieškomų dokumentų pėdsakais, remdamasis Lietuvos buvusio sekretoriaus Vlado Žilinsko atsiminimais apie 1939 metus iš Lietuvos išvežtus dokumentus. Savo atsiminimuose rašydamas, kaip Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, 1940 m. rugpjūčio 21 d. buvo uždaryta Lietuvos pasiuntinybė Stokholme, o jos turtas perduotas sovietams, diplomatas užsiminė apie 5 dėžes originalių diplomatinį dokumentų, kurie buvo siunčiami į JAV, bet dėl prasidėjusio karo užstrigo Stokholme. Tuo metu čia dirbo diplomatas Vytautas Jonas Gylys (1886-1959), nuo 1937 metų ėjęs įgaliotojo ministerio ir nepaprastojo pasiuntinio pareigas Švedijoje, nuo 1938 dar ir Norvegijoje ir Danijoje, su pagrindine būstine Stokholme. Pasak V. Žilinsko, V. Gylys susisiekė su S.Curman, švedų architektu, architektūros istorijos profesoriumi ir ilgamečiu švedų lietuvių draugijos pirmininku, norėdamas saugiai paslėpti dėžes. Tyrimo metu tarp daugelio dokumentų buvo rastas raštas, kuriame paminėta dėžių pergabenimas į Švediją 1939 rugsėjo 30 d. laivu „Marienholm“, specialiai pastatytu 1934 metais susisiekimui su Lietuva. Dėžės buvo atgabentos į Stokholmą ir perduotos Lietuvos pasiuntinybei. Jau vėliau V.Gylys klausia, kaip saugiau padėti tas dėžes, tačiau iš Lietuvos URM nurodymo taip ir nesulaukė.

1940 metais rugpjūčio 3 d. Lietuva buvo įjungta į SSSR sudėtį. Marionetinė Lietuvos vyriausybė nurodė Lietuvos pasiuntinybėms ir konsulatams nutraukti veiklą. Švedijos vyriausybė pakluso ir okupuotų Baltijos valstybių pasiuntiniams įsakė uždaryti savo atstovybes bei konsulatus, o patalpas, archyvus ir turtą perduoti sovietų ambasados įgaliotiniui. Tuometinė SSSR ambasadorė Švedijoje Aleksandra Kolontaj jau rugpjūčio 9 d. paragino Gylį kuo greičiau perduoti visą pasiuntinybės turtą ir archyvus. Pasiuntinys V.Gylys iš anksto pasirūpino ir asmeniniu būstu, persikraustė ten. Iš pasiuntinybės pasiėmė labai nedaug, tiek kiek tilpo mažame bute. Inventorines knygas sudegino, slapta susirašinėjimą pasiėmė V.Gylys. Pasiuntinybės patalpas kartu su protesto nota Žilinskas perdavė Švedijos URM atstovui Nylanderiui. Sovietų diplomatai, atvykę perimti patalpų, rado tik kasos knygas, finansinius dokumentus, konsulines bylas, tuščią geležinę spintą ir protesto vardan iki pusės stiebo nuleistą Lietuvos vėliavą. Lietuvos diplomatai turėjo tik 10 dienų pasiuntinybės uždarymui. V.Žilinsko atsiminimuose pateikta informacija, kad dėžės buvo paslėptos valdžios rūsiuose, padedant Curman. Tikėtina, kad Gylys kreipėsi į Curman ir šiuo atveju, kaip ir 1940 metų

Lietuvos kultūros žurnalo “Kultūros barai” viršelis

birželio 22 d., sužinojęs apie Švedijos ketinimą perduoti sovietams Lietuvos aukso atsargas, saugomas Riksbanke. Deja, Švedijos vyriausybė į jokių prašymus neatsižvelgė ir perdavė Lietuvos aukso atsargas Sovietų Sąjungai, patvirtindama, kad Lietuvos jau nebelaiko suvereniam valstybė.

Švedijos vyriausybė netrukus pranešė Lietuvos diplomatom, kad diplomatinį statusą jie dar turės 6 mėn., po to bus laikomi paprastais svetimšaliais. Lietuvos diplomatai neišvyko, tęsė darbą emigracijoje vadovaujant Stasiui Lozoraičiui. 1942 metais Gylys ir Žilinskas vėl gavo diplomatinės vizos būti Švedijoje, o švedų valdžios institucijos pripažino jų išduodamus įvairius dokumentus. Tai liudijo, kad Švedijos politika Lietuvos atžvilgiu pasikeitė. 1943 Gylio laiške Šauliui, gyvenusiam Šveicarijoje, užsimenama apie tas dvi dėžes ir klausima, kaip elgtis su jomis. Iš to laiško aišku, kiek ten būta dokumentų („apie porą šimtų kilogramų“) ir kad Gyliui nebuvo žinomas dokumentų turinys. 1943 Stokholme buvo suburtas Lietuvių komitetas: jam priklausė V.Gylys, V.Žilinskas, I.Jurkūnas-Šeinius, A.Vokietaitis. Jie tikriausiai žinojo apie diplomatinį dokumentų dėžes, bet jų buvimo vieta buvo žinoma tik V. Gyliui, nes jų tarpusavio santykiai su Šeiniumi ir Žilinsku buvo labai pašliję. Šaulys laišku davė leidimą atplėšti dėžes ir patikslinti jų turinį, surašant tikslų protokolą. Tačiau sprendžiant iš vėlesnio susirašinėjimo, tos dėžės, neaišku kodėl, taip ir liko neatidarytos. O politinė situacija keitėsi.

Jau 1944 metų vasarą į Lietuvą sugrįžo sovietinė kariuomenė, o prieš tai iš Lietuvos į Europą pasitraukė tūkstančiai Lietuvos gyventojų. 1944 JAV buvo įsteigta BALF organizacija pagalbai karo pabėgėliams, jie turėjo skyrius įvairiose valstybėse. BALF pirmininkas kun. Juozas Končius, 1945 pabaigoje atvykęs į Europą, lankėsi Švedijoje ir Danijoje, ten susitiko su Lietuvos diplomatais. Jų tarpusavio santykiai buvo įtempti, labiausia dėl pinigų kontrolės, anot Končiaus. Tuomet visi šalpos reikalai iš Lietuvių komiteto buvo perduoti Lietuvių draugijai, rėmusiai V. Gylį.

Gylys pasiūlė, kad dokumentus iš Stokholmo į Š. Ameriką galėtų saugiausiai pervežti kun. Končius, kurio daiktai netikrinami. Šaulys sutiko, pasiūlė dokumentus perduoti Marijonų įstaigai (JAV), nurodė, kad prieš perduodant Končiui būtų sudarytas labai tikslus sąrašas ir jo nuorašas atsiųstas jam. Kun. Končius savo kelionę po Europą baigė 1946 m. spalio 4 dieną ir iš Paryžiaus išskrido į Niujorką. Švedijoje jis daugiau nesilankė. Jau būdamas JAV Končius nurodė BALF’o reikalų vedėjui panaikinti Švedijos skyriaus komitetą, visus šalpos reikalus perduodant tvarkyti naujai paskirtam įgaliotiniui, nebemokėti pašalpų Šeiniui ir Gyliui – „jie ir taip gyvena karališkai“.

Tad labiausiai tikėtina, kad dokumentų dėžės liko Stokholme.

Pėdsakai veda į Torontą Emigracija į Kanadą

Pasibaigus II Pasauliniam karui, Europa buvo padalyta į dvi stovyklas. Tarp nugalėtojų – Sovietų Sąjungos ir buvusių jos sąjungininkių – nusileido aklina *Geležinė uždanga*. Lietuva liko okupuota Raudonosios armijos, o neutralių Europos valstybių politika rėmėsi nuostata „neerzinkime sovietų“. 1945 m. vasarą Švedijos vyriausybė nepratęsė diplomatinį vizų ten rezidavusiems Lietuvos diplomatom. Šveicarija 1946 m. lapkričio mėnesį sustabdė Lietuvos pasiuntinybės veiklą. Per keletą metų nuo karo pabaigos daug pabėgėlių iš Lietuvos persikėlė gyventi į Šiaurės ir Pietų Amerikos šalis, į Australiją. Švedijoje jų liko mažai. Susidarius tokiai situacijai, Vytautas Gylys nusprendė iš Stokholmo vykti į Kanadą. 1949 m. balandžio 1 d. iš Geteborgo uosto išplaukė laineris “Gripsholm”, kuriuo į Niujorką keliavo 631 keleivis, tarp jų buvo ir Gylys su žmona Vanda. Buvęs pasiuntinys vyko kaip privatus asmuo.

Taip jau sutapo, kad tų pačių metų gegužės 24 d. mirė Lietuvos generalinis garbės konsulas Kanadoje Geraldas Grantas-Suttie’s, šias pareigas ėjęs nuo 1937 metų, rezidavęs Toronte. Lietuvos diplomatijos šefas Stasys Lozoraitis generaliniu garbės konsulu Toronte nuo 1949 m. lapkričio 1 d. paskyrė V. Gylį. Lietuvos atstovu Švedijoje tapo Vladas Žilinskas, kurį 1949 m. spalio 12 d. Lozoraitis paskyrė reikalų patikėtiniu. Prieš paskyrimą Žilinsko paprašyta pasidalyti jam žinoma informacija apie padėtį Švedijoje, išvykus Gyliui. Vienas iš klausimų buvo apie pasiuntinybės Stokholme archyvą. Būsimasis reikalų patikėtinis atsakė, kad po pasiuntinybės perdavimo sovietams jam nėra žinomas Gylio pasilikto archyvo dalies likimas, bet nurodė, kad „vienoje vietoje Stokholme buvo padėtos dvi didžiulės dėžės, prieš pat karą gautos iš mūsų užsienio ministerijos. Jose, berods, buvo sudėti Lietuvos sutarčių originalai.“ Iš šios citatos galima daryti išvadą, kad Žilinskas nežinojo, kur dėžės buvo saugomos. Priešingu atveju tikrai būtų apie tai pranešęs Lozoraičiui. Taigi Edvardui Turauskui 1946 m. pasitraukus iš diplomatinės tarnybos, 1948 m. mirus Jurgiui Šauliui, liko trys Lietuvos diplomatai, žinoję apie dėžes su URM dokumentais: V.Gylys, V.Žilinskas ir S.Lozoraitis. Tačiau tik pirmasis iš jų žinojo tų dėžių saugojimo vietą Stokholme. Nėra jokių dokumentinių įrodymų, kas toms dėžėms atsitiko, Gyliui išvykstant iš Švedijos. Neaišku, ar jos kartu su diplomatu išplaukė į Kanadą, ar liko Stokholme. Tikra yra tik tai, kad dešimt metų jomis niekas, bent jau oficialiai, nesidomėjo.

Generalinio konsulo mirtis

Tapęs Lietuvos generaliniu garbės konsulu Toronte, šias pareigas V.Gylys ėjo iki pat mirties, netikėtai ištikusios 1959 m. birželio 14-ąją. Dieną prieš tai konsulas buvo išvykęs į užmiestį švęsti Antaninių. Besisvečiuodamas pajuto stiprų nugaros skausmą. Tą patį vakarą grįžo namo, nes kitądien ketino dalyvauti 1941 m. birželio 14 d. masinių trėmimų minėjime. Tačiau ten nenuvyko, nes pasijuto labai blogai, buvo iškviesta greitoji pagalba. Pakeliui į Toronto Šv. Juozapo ligoninę diplomatas mirė. Priežastis – koronarinė trombozė. Po garbės konsulo mirties reikėjo perimti konsulato, kuris buvo Gylių namuose, archyvą. Lietuvos atstovas Vašingtone Juozas Kajeckas pavedė konsului Čikagoje Petriui Daužvardžiui, per V.Gylio laidotuves atstovavusiam Lietuvos diplomatinei tarnybai (LDT), pasidomėti konsulato bylomis ir pasirūpinti, kad jos „nepatektų į neatsakingas rankas.“ Daužvardis apžiūrėjo patalpas, kur buvo laikomi dokumentai, sudėti į keturias spintas. Trys buvo perimtos iš konsulo Granto-Suttie’o ir laikomos rūsyje, viena priklausė Gyliui ir stovėjo kabinete.

Nukelta į 5-ą psl.

Dingę tarp Stokholmo ir Toronto

Atkelta iš 4-o psl.

Joje ir konsulo rašomajame stale bei lentynose buvo sukrautos einamųjų reikalų bylos. Daužvardis susitarė su Gyliene, kad ji atrinks konsulato dokumentus, perkels juos į rūšį ir nieko prie jų neprileis, kol bus paskirtas naujas generalinis konsulas. Apie tai buvo informuotas ir LDT šefas Lozoraitis. Tačiau naujo konsulo paieškos, jo kandidatūros derinimas su Kanados vyriausybe užtruko keletą metų. Toronto konsulato archyvą visą tą laiką savo namuose saugojo Gylienė. Ji kreipėsi į Lietuvos atstovybę Vašingtone, prašydama našlės pensijos, nes jos vyras buvo ilgametis diplomatinės tarnybos darbuotojas. Tačiau JAV Valstybės departamentas nesutiko, kad LDT skirtos lėšos būtų naudojamos pensijai mokėti. Ši žinia labai papiktino Gylienę, kuri sunkiai vertėsi iš atsitiktinių darbų.

Netikėta žinia iš Valstybės departamento

Kajeckas, 1961 m. kovo viduryje lankydamasis JAV Valstybės departamente, iš vieno pareigūno sužinojo, kad per JAV konsulatą Kanadoje departamentas gavo Gylienės pasiūlymą nupirkti Kongreso bibliotekai 22 dėžes dokumentų, esančių pas ją. Esą taip būtų atlyginta už jų transportavimo išlaidas, kurių Gyliui niekas nekompensavo. Lietuvos atstovas iš to pokalbio supratęs, kad turimas omenyje dokumentų gabenimas iš Stokholmo į Kanadą. Kokius konkrečiai dokumentus buvo siūloma parduoti, pareigūnas nežinojo, nes pardavėja jų sąrašo nepateikė. Kajeckas pareigūnui paaiškino, kad Gylienei tie dokumentai nepriklauso, jie yra Lietuvos valstybės nuosavybė, nes manė, kad kalbama apie pasiuntinybės Švedijoje archyvinės bylas. Departamento pareigūnas su tokiu argumentu sutiko ir nurodė, kad informuos JAV konsulatą Kanadoje. Jei Gylienė pakartotinai kreiptųsi, jai bus pasiūlyta dėl tų dokumentų susisiekti su Lietuvos atstovybe Vašingtone. Apie įvykusį pokalbį pranešta Daužvardžiui ir pavesta išsiaiškinti šį keblų reikalą. Kajeckas kovo 25 d. raštu jam nurodė per būsimą pasimatymą su Gyliene neatskleisti, iš kur sužinota apie jos ketinimą parduoti dokumentus. Jei našlė neigs turinti „prekę“ (taip rašte vadinamos archyvinės bylos), reikėtų sakyti, kad apie tai užsiminęs pats Gyllys, lankydamasis Vašingtone pasiuntinio Povilo Žadeikio laidotuvėse 1957 m. Tame Kajecko rašte pateikta ir papildomos informacijos apie bandomus parduoti dokumentus: „...paaiškėjo, kad toji prekė yra Užsienio kilmės ir jos tarpe yra originalių dalykų ir, daleidžiu, sutarčių tekstų. Tai aiškiai kalba už prekės kilmę ir šiek tiek apie jos rūšį. Iš kiekio tenka spręsti, kad rūšis įvairi, bet svarbi. Kitaip nebūtų buvę užsiimta jos gelbėjimu.“ Kas šios „paaiškėjusios“ informacijos šaltinis, rašte nenurodyta. Kajeckas galėjo ją gauti iš Lozoraičio, kurį, kaip diplomatijos šefą, irgi informavo apie pokalbį Valstybės departamente. Prisiminęs Žilinsko žodžius apie dėžes iš URM, Gyllo saugotas Švedijoje, Lozoraitis galėjo susieti jas su Gylienės ketinamais parduoti dokumentais. Taip dvi mus dominančios dėžės iš Kauno atsidūrė LDT dėmesio centre. Daužvardžiui dar buvo pranešta, kad minėtos 22 dėžės (crates) per kitą pokalbį Valstybės departamente jau buvo vadinamos bylomis (cases), t.y., nurodytas mažesnis dokumentų kiekis. Kokius dokumentus siūlyta pirkti, neišsiaiškinta.

Diplomatų „detektyviniai“ tyrimai

Kajeckas, sužinojęs apie dėžes iš Kauno, tarp lietuvių emigrantų ėmė ieškoti žmonių, ką nors apie jas žinančių ir galinčių suteikti kokios nors informacijos. Kovo pabaigoje tuo klausimu jis parašė laišką į Čikagą ten gyvenusiai Bronei

Lietuvos diplomatas Vytautas Gylis

Liūdžiutei, nuo 1926 iki 1940 metų dirbusiai URM Politikos departamente šifruotoja ir slaptojo archyvo tvarkytoja. Savo ruožtu į ją kreipėsi ir Daužvardis, rezidavęs Čikagoje. Balandžio pradžioje susitikęs su Liūdžiute, apie tai lakoniškai, pusiau koduotai informavo Kajecką: „Buvo užėjusi Bronė. Ji sakė, kad Vyt.[autas] buvo šį tą išsivežęs. Kas atsitiko – nežinanti. Daug ką ji su pagalbininkais „iškepinusi“, didžiumą pasilikusi.“ Taigi Liūdžiutė patvirtino, kad Gylis tikrai paėmė dokumentus iš URM. Kas su jais atsitiko vėliau, nežinanti. Paaiškino, kad 1940 m. birželio 15 d., sovietų kariuomenei jau žygiuojant į Kauną, ji kartu su kita URM slaptojo archyvo darbuotoja Marcelė Kubiliūte sudeginusi („iškepinusi“) nemažai to archyvo dokumentų, bet dauguma jų liko.

Du atsakingi to meto URM darbuotojai – Edwardas Turauskas ir Valentinas Gustainis – savo atsiminimuose nurodo davę įsakymą sunaikinti slaptojo archyvo dokumentus. Turauskas rašė: „Čia turiu dar iš atminties pastebėti, kad išvykdamas daviau abiem *slaptistėm* (M. Kubiliūtei ir Br. Liūdžiutei) įsakymą naikinti slaptąjį URM-jos archyvą, ypač tokius tekstus, kurie gali Sov. akyse „kompromituoti“ asmenis. Tatai, kiek vėliau patyriau, ir buvo daroma nuo šeštadienio popietės ligi pirmadienio ryto, nes niekas iš Sovietų pareigūnų į URM-ją tuo metu nebuvo užjęs ir į jos gyvenimą įsikišęs.“ Gustainis, tuo metu buvęs ELTOS direktoriumi, prisiminė: „Pagalvojau apie Užsienio reikalų ministerijoje laikomus slaptame archyve dokumentus. Kas ten buvo laikoma ir kaip, aš niekad nebuvau pasiteiravęs. Tik žinojau, kad slaptų dokumentų ir šifrų archyvas ministerijoje buvo. Žinojau, kad jame darbavosi dvi labai ištikimos lietuvaitės – Marcelė Kubiliūtė ir Bronė Liūdžiutė. Niekieno neraginas, aš tuo dvi „slaptistes“ įspėjau, kad pasiruoštų slapčiausius dokumentus, judviejų žinioje esančius, sudeginti, pasakęs galutinį žodį duosiąs aš pats. Kai man pranešė, kad pirmieji tankai jau rieda į Kauną, telefonu paskambinau „slaptistėms“, trumpai paliepdamas: „Na, mergaitės, atėjo valanda“. Kokia tai buvo valanda ir ką jos turėjo veikti, aiškinti nereikėjo... Ir niekad man neteko patirti, kiek ir kokių slaptų dokumentų tenai tuodvi slaptojo archyvo darbuotojos sudegino, nes sekančiomis dienomis ir aš su ministerija galutinai atsiveikinau, nespėjęs toms merginoms net rankos paduoti.“ Kitas asmuo, į kurį kreiptasi tuo pačiu klausimu, buvo Mykolas Krupavičius, 1945-1955 m. ėjęs VLIK'o pirmininko pareigas. V.Gylis buvo šio komiteto atstovas Švedijoje, taigi Krupavičiaus teirautasi, ar kraustydamasis į Kanadą, diplomatas neužsiminė apie kokias nors archyvinės bylas, ar iš VLIK'o neprasė lėšų joms pervežti. Į abu klausimus atsakyta neigiamai.

(Tęsinys kitame TŽ numeryje)

Kanados įvykių apžvalga

NELAIMĖ IRANE

Sausio 8 d. Irano raketa prie Tehrano sunaikino Ukrainos avialinijų lėktuvą su 176 keleiviais, tarp jų – 57 kanadiečiai. Tai buvo Irano kerštas, paleidžiant ir kitas raketas prieš JAV pajėgas Irake už prezidento D. Trump įsakymu nužudytą Irano generolą Quassem Soleimani sausio 3 d. Kanados ministeris pirmininkas Justin Trudeau teigė, jog tai aiškus aštrėjančių JAV santykių su Iranu požymis. Kana-

diečiams daug klausimų kelia tai, kad JAV vadovybė nebuvo pranešusi Kanadai apie planus nužudyti generolą, nors Irake tebėra šimtai Kanados kareivių. Šio JAV ir Irano konflikto pasekmė – žuvę kanadiečiai, skridę iš Tehrano per Kijevą namo į Kanadą. Daugelis jų – Kanados piliečiai, Toronto, Edmontono, mokytojai ir studentai, buvę iraniečiai, lankę savo šeimas švenčių proga.

NAUJA PREKYBOS SUTARTIS NEPALANKI KANADAI

JAV prekybos sutartis su Kinija, pasirašyta Vašingtone sausio 15 d., gali labiausiai pakenkti Kanadai ir Meksikai, skelbia laikraštis *Globe and Mail*. Numatoma, kad Kinija pirsks iki 50 bln. JAV dolerių vertės daugiau JAV energijos gaminių ir taip pat išleis 32 bln. JAV dolerių daugiau žemės ūkio srityje dviejų metų laikotarpyje. Taip pat prیزadėta padidinti gaminių prekybos apimtį iki dešimčių bilijonų. Toks ekonominės veiklos

sustiprinimas padės sumažinti JAV-Kinijos įtampą ir atvers tarptautinę prekybą. Tačiau gali nukentėti Kanados ir Meksikos prekyba su JAV, ypač Kanados sojos pupelių, kanolos aliejaus, šaldytos kiaulienos, lęšių, pupų, kviečių, anglies ir jūros gėrybių gaminių eksportas. Ši JAV-Kinijos prekybos sutartis savo ruožtu paveiks Hongkongą, Pietų Korėją, Taivanį, Malaiziją, Japoniją, Australiją ir kai kuriuos Europos sąjungos kraštus.

P.MACKAY GRĮŽTA Į POLITIKĄ

Peter MacKay oficialiai pranešė, kad dalyvaus naujo federacinės konservatorių partijos vadovo rinkimuose, kai dėl nesėkmingų rinkimų ir naudojimosi partijos lėšomis asmeniniams reikalams buvo priverstas pasitraukti A.Scheer. P.MacKay, buvęs konservatorių vyriausybės narys S.Harper vadovavimo

laikais, vėliau pasitraukęs iš politinės veiklos, vėl nutarė grįžti į politinį gyvenimą. Savo būsimos rinkiminės kampanijos vadybininku jis pasirinko parlamento narį konservatorių Alex Nuttol, viešųjų ryšių atstovu M.Diamond – Ontario premjero Doug Ford buvusios rinkiminės kampanijos vadovą.

KARALIŠKOJI PORA RENKASI KANADĄ

Sausio pradžioje, po atostogų Kanados vakaruose, D. Britanijos karalaitis Harry ir Sussex kunigaikštienė, buvusi aktorė Meghan Markle pranešė norintys atsiriboti nuo karališkosios šeimos ir bent pusę laiko apsigyventi Kanadoje, nepriklausomai nuo karalienės Elzbietos išsilaikyti finansiskai. Karalienė iš principo sutiko su poros planais, o pasitarimai apie jų vaidmenį karališkojoje šeimoje vyks

artimoje ateityje. Ministeris pirmininkas J. Trudeau jokios nuomonės šia tema nepareiškė, teigdamas, kad dar viskas turi būti aptarta. Vis tik Kanados spaudoje kilo spėliojimai ir nuogastavimai apie išlaidas, kurias teks Kanados mokesčių mokėtojams apmokėti princo ir kunigaikštienės apsaugai, jiems čia gyvenant. Tai gali siekti daugiau kaip \$10 milijonų metams.

MOKYTOJŲ STREIKAS

Viešųjų pradžios mokyklų mokytojai bei kiti švietimo tarnautojai streikavo sausio 20 d., nutrūkus deryboms su provincijos vyriausybe. Dalyvavo profsąjungos nariai Toronto, York regiono, Ottawa-Carleton ir Katalikų tarybos prieš-pradinio švietimo tarnautojai. EFTO unija, atstovaujanti 60,000 pradžios mokyklų mokytojų ir tarnautojų, prašo padidinti atlyginimus pagal didėjančias dėl nuvertėjimo pragyvenimo išlaidas. Konservatorių vyriausybė viešųjų paslaugų sektoriui skiria tik vieno nuošimčio pakėlimus. EFTO teigimu,

švietimo ministeris Stephen Lecce derybininkams neleidžia svarstyti mokytojams ir mokiniams svarbiausių klausimų. Pirmą kartą per 20 metų visos mokytojų profsąjungos dalyvauja streikuose, įskaitant darbą griežtai laikantis sutarties taisyklių (pareigų sumažinimą – *work-to-rule*) ir vienos dienos darbo stabdymu. Ministeris teigė, kad vyriausybė apmokės tėvams iki \$60 dienai už kiekvieno vaiko priežiūrą, jeigu bus uždarnos mokyklos. Tai galėtų kainuoti provincijai \$48 mln. per dieną.

Parengta pagal Kanados spaudą

HAMILTONAS, ON

Kalėdinis vaidinimas
Hamiltonė

Gražų praėjusių metų gruodžio 15-osios rytmetį Hamiltono lietuvių bendruomenė po rytinių Mišių rinkosi į Hamiltono Jaunimo centrą pasižiūrėti Hamiltono Vysk.M. Valančiaus lituanistinės mokyklėlės (vad. Vaida Matuzonienė) vaikučių paruošto vaidinimo pagal S.Nėries eilėraštį “Senelės pasaka”. Scenoje žibėjo puošni eglutė, vaikų iškarpytomis snaigėmis bei kitomis dekoracijomis salę ir sceną papuošė V.Matuzonienė ir B.Aušrotaitė.

Vaidinimo dalyviai su Kalėdų seneliu “Tomu”

Vaikučių vaidinimas prasidėjo smagiomis dainomis ir vaizdajuoste. Ją sukūrė Audra Stončiūtė, muziką vaizdo įrašams sukūrė Irena Cerskienė, garso technika pasirūpino R.Bartninkas. Moksleivius spektakliui ruošė Daiva Leleikaitė ir Audra Stončiūtė. Mažieji artistai sulaukė daug žiūrovų plojimų, o visą Eglutės šventę užbaigė Kalėdų senelio “Tomo” pasirodymas. Jis apdalinė visus jaunuosius aktorius dovanėlėmis ir išskubėjo pas kitus vaikučius.

Jūratė Kurpeikis

Hamiltono Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos moksleiviai kalėdiniame vaidinime “Senelės pasaka”

VANKUVERIS, BC

Baltųjų lokių maudynės Vankuveryje

Vankuverio lietuviams jau tampa tradicija Naujuosius metus pradėti bendromis žiemos maudynėmis. Ir šiemet, saulėtą sausio 1-ąją dieną, pakrantėje susirinko smagi Britų Kolumbijos lietuvių bendruomenės *Baltųjų lokių* komanda bei juos palaikantys sirgaliai. Lietuvaičiai iš kitų išsiskyrė savo vėliava ar vėliavos spalvų apranga

Šaltas (+7C) vanduo visai negąsdino drąsuolių, narsiai metančių iššūkį savo baimei ir prisijungiančių prie daugelio kitų bendraminčių. Ne visi išdrįso panerti į šaltas bangas, bet labai nuoširdžiai drąsino besimaudančius. Smagioje draugijoje, tarp besišypsančių veidų – daug šilčiau.

Ačiū Linai Holliday už iniciatyvą, organizavimą bei šiltą ir dosnų priėmimą su vyru Jerry Holliday savo namuose. Taip pat esame dėkingi ir kitiems komandos nariams, jau antrus metus dalyvaujantiems maudynėse: Daliai Vander Vies, Airton Dudzevich, Frank Carr, Luc Carr, Vytui. Daiva Ross nepabūgo

šalto vandens ir prisijungė prie komandos pirmą kartą. Labai trūko pernai metų dalyvės Marinos Mažionienės, sugrįžusios atgal į Lietuvą. Ačiū *Lina Holliday Photography* už žiemos maudynių 2019 ir 2020 atminimo medalių sukūrimą ir dosniai jais papuošusią visą komandą.

Taip pat esame dėkingi sirgaliams bei fotografams už palaikymą ir nuostabias nuotraukas, ypač Algiui Jaugeliui ir Rūtai Vrubliauskaitei-Tryon. Smagi šių maudynių nuotaika ir gera energija telydi per visus metus!

Vankuverio lietuvių

Baltųjų lokių maudynes stebi sirgaliai

KREDITO KOOPERATYVAS LTD

www.talka.ca 830 Main St. E, Hamilton, ON L8M 1L6
Tel. 905 544-7125 Fax 905 544-7126

SĄSKAITOS	PASKOLOS
Taupomoji sąskaita 0.25%	Asmeninės nuo 3.60%
Čekių sąskaita iki 0.25%	Nekiln. turto 1 metų 3.35%
	Nekiln. turto 5 metų 3.85%
INDĖLIAI	TFSA, RRSP ir RRIF
90 dienų indėliai 1.00%	Kintančios 0.75%
180 dienų indėliai 1.00%	1 m. term. indėliai 2.30%
1 m. term. indėliai 2.30%	2 m. term. indėliai 2.45%
2 m. term. indėliai 2.45%	3 m. term. indėliai 2.65%
3 m. term. indėliai 2.65%	4 m. term. indėliai 2.80%
4 m. term. indėliai 2.80%	5 m. term. indėliai 3.00%
5 m. term. indėliai 3.00%	

AKTYVAI VIRŠ 150 MILIJONŲ DOLERIŲ

2019 metais nariams

IŠMOKĖJOME

Papildomų palūkanų taupytojams **12%**

Įskaitant **TFSA, RRSP ir RRIF**

Nuolaidų skolininkams **6%**

- Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai
- Narių santaupos apdraustos DICO iki \$250,000.00 sumos draudimu

DARBO VALANDOS

Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.

Trečiadieniais - 9 v.r. - 1 v.p.p.,

Penktadieniais - 9 v.r. - 7 v.v.

Šeštadieniais - 9 v.r. - 12 v.p.p.

Žiemos maudynėse patys ištvermingiausi

Patikėkite – mums visai nešalta!

ATOSTOGOS SKANDINAVIJOJE

Gediminas KURPIS

Prieš keletą metų atsiradau Lietuvoje pačiame vidurvasaryje – liepos mėnesį. Draugai pasiūlė prisidėti prie jų kelionei į Skandinaviją. Vienuolikos dienų kelionę autobusu organizavo „Ancilius“ kelionių biuras, kurį aš jau pažinojau anksčiau, keliaudamas į Gudiją, Lenkijos Rytprūsius ir Ukrainą. Nors Skandinavija nebuvo mano „būtinai pamatyti“ sąrašas, bet smalsumas nugalėjo. Liepos 9 rytą atsiradau su lagaminėliu prie Vilniaus Operos rūmų, kur sutikau kelionės vadovą (istoriką, kuris labai mėgsta Norvegiją), kelionės globėją, kurią vadinau „trip mama“, ir apie trisdešimtį bendrakeivių (ne visi vilniečiai, buvo ir iš kitų Lietuvos miestų).

Netrukus išsijudinom Rygos link ir sustojom trumpam jau už Šiaulių vienoje kaimo turizmo sodyboje. Ten aš sužinojau, kad Lietuvoje išvietę dabar vadinama tualetu, o jei yra ir rankoms nusiplauti įrengimai ar dušas, tai tada jau tampa „santchnikos mazgu“. Privažiavę Latvijos sieną (tada dar buvo griežtesnė kontrolė), radom ilgą eilę laukiančių automobilių, vilkikų ir autobusų. Mūsų globėja, pamačiusi, kad belaukdami galime pavėluoti į Rygos-Stokholmo keltą, nuėjo pakalbėti su vienu iš pasieniečių. Šis greitai atidarė kitą kontrolės stotelę ir pamojo mums važiuoti pas jį. Patikrino visus greitai ir leido įvažiuoti Latvijon (pastebėjau, kad iš jo uniformos kišenės kyšojo vokelis su mūsų globėjos „dovana“).

Stokholmas

Kelte miegojome po keturis kajutėje ir kitą rytą įplaukėme į Stokholmo salyną – miestas išdėstytas ant kelių salų Malaren ežere. Tą dieną apžiūrėjom senamiestį Gamla Stan, užsukom į rotušę, kurioje kasmet gruodžio 10 dieną dalinamos Nobelio premijos už pasiekimus fizikos, medicinos, chemijos ir literatūros srityse. Na, ir į žymųjį „Vasamuseet“.

„Vasamuseet“ rodinys yra karo laivas „Vasa“, kurio istorija yra tiesiog neįtikinama. Karaliaus Gustav II Adolf užsakytas laivas tapo vienas iš didžiausių Švedijos laivynų: puikiai dekoruotas, apginkluotas dviem eilėmis po 16 bronzinių patrankų abiejose laivo pusėse (iš viso net 64). 1628 rugpjūčio 10 dieną išplaukė su visa įgula į pirmąją kelionę. Nuplaukęs vos 1.3 km apvirto ir nuskendo. Pasirodo, kaltas ne vėjas, o tos sunkios patrankos, pakėlusios svorio centrą per daug aukštin. Laivas, 300 metų dūlėjęs Baltijos jūros dugne, pagaliau 1956 m. buvo surastas, iškeltas, paremontuotas ir įstumtas į specialų pastatą-muziejų. Buvo įdomus dar vienas dalykas: tokio didelio karo laivo švedų laivynui niekad nereikėjo, nes jie nesiruošė jūrų mūšiams, o tik retsykiais gabendavo kareivius ir jų ginkluotę į kitą Baltijos jūros pusę.

Čia dar noriu paminėti vieną įdomų (ypač operos mėgėjams) pastatą - Drottningholm (Stokholmo priemiestis) karališkąjį teatrą, įsteigtą 1766 metais. Po to, kai 1792 metais jame buvo nužudytas karalius Gustav III, teatras buvo uždarytas iki 1920 metų. Po nedidelio scenos remonto buvo atidarytas vėl, ir vasaros metu čia būna apie 30 operos ar baleto spektaklių. Teatras įdomus, nes palikti originalūs XVIII š. vidaus įrengimai: žiūrovų suolai kieti (biliete būna tik eilės numeris) be atramų, orkestras tame pat lygįje, kaip ir žiūrovai, muzikantai dėvi baltus perukus. Senoviški „specialūs efektai“ – perkūnija imituojama už scenos, ridenant metalinę statinę, prikrautą didelių akmenų. Ten kadaise (1971 m.) teko matyti Joseph Haydn operą „Il mondo della luna“ (Mėnulio pasaulis, 1777 m.) ir labai susižavėjau teatru ir opera, o ypač neįprasta aplinka.

Nakvojom buvusiam kalėjime, kur reikėjo palypėti į siaurus balkonėlius, iš kurių eilė vienodų durų vedė į vienuotes. Jos dabar talpino po du į dviaukštes lovas, ir vienas „santchnikos mazgas“ aptarnavo dvi vienuotes. Kitą rytą anksti išsiruošėm į Norvegiją.

Oslo

Atstumai Europoje nėra tokie dideli, kaip Kanadoje, todėl per pusdienį nukeliavome iki Oslo, kur nakvojome dvi naktis, o per pusantros dienos aplookėme gana daug įdomių vietų. Pavaikštinėjome Oslo fiordo pakrantėmis, prie rotušės (kur būna Nobelio Taikos premijos įteikimai), tvirtovės, aplookėme meno mu-

(Iš k.) nuskriaustas žmogutis Vigeland parke; bendras Vigeland parko vaizdas

ziejų („Nasjonalgalleriet“) pamatyti Edvard Munch šedevro „Skrik“ (Riksmas, 1893), nuklydome į Bygdoy pusiasalį (buvusią salą), kur, kaip ir Berlyno „Museuminsel“ (Muziejų saloje), sutelkti visi svarbūs muziejai. Tik čia ne meno, o jūreivių žygdarbių muziejai: „Frammuseet“ paskirtas Fridtjof Nansen ir Roald Amundsen laivu „Fram“ Šiaurės ir Pietų polių ekspedicijoms; „Kon-Tiki Museet“ skirtas Thor Heyerdahl balsa medžio plaustu "Kon-Tiki" ir nendriniais laivais „Ra II“ ir „Tigris“ kelionėms Atlanto, Indijos ir Ramiuoju vandenynais, kuo norėjo įrodyti, kad jūreiviai galėjo ir didelius vandens plotus įveikti primityviais plaustais dar prieš Kolumbą ir Magelaną. „Vikingskipshuset“ galėjome pamatyti vikingų laivus, kokiais jie plaukiodavo prieš 1,000 metų upėmis, jūromis ir vandenynais.

Ilgiausiai užsibuvome gražiam Gustav Vigeland vardo parke, kur „išbarstyta“ jo sukurtų 212 skulptūrų, o aukščiausioje vietoje dėmesį pritraukia monolitas su 121 žmogaus figūromis, „aplipusiomis“ aplink 17 m

"Stavkirkė" prie Bergeno

aukščio stulpą. Parko istorija: skulptorius G. Vigeland (1869-1943) pasirašė sutartį 1921 su Oslo miestu, kad už meno studiją, gyvenamas patalpas ir algą atiduos visus savo kūrinius miestui. Oslo paskyrė dar 340 akrų plotą, kuriame išdėstė visas jo bronzines, akmenines ir geležines skulptūras.

Sniegas vasarą ir Bergen

Programoje buvo pažadėta, kad pakeliui į Bergen galėsime pažaisiti sniege. Važiavom mažai apgyvendintomis vietomis, bet su trumpais sustojimais: tai apžiūrėdavom krioklius (vieną aukštą, kitą platų, trečią sraunų ir t.t.), tai užėjom į velėna padengtą stogą suvenyrų parduotuvėlę, tai šiaip grožėjomės gražiu gamtovaizdžiu. Pagaliau privažiavom žadėtąjį sniegą!

Pirmą sykį pamačiau suaugusius žmones, bėgiojančius po sniegą ir krykštaujančius iš džiaugsmo it vaikai. Tiesa, Lietuvoje liepos mėnesį sniego gal buvo tik ledynų laikotarpyje.

Bergen – gražus žvejų miestelis, išsidėstęs prie mažo fiordo. Apžiūrėjom žuvų turgų, miestelio centrą, tada pavalgėm ir išsiruošėm pamatyti „stavkirke“ – tipiškos mažos norvegiškos medinės šventovės su daugiaplaniu stogu, papuoštu stilingais slibinais. Vėliau pavažiavom į netoli Bergen esantį kompozitoriaus Edvard Grieg (1843-1907) rąstinį namelį su jo Steinway pianinu (patrumpintomis kojomis, nes E. Grieg buvo labai mažo ūgio) ir kitais jo asmeniškais daiktais.

Važiuojant tolyn į šiaurę Norvegijos vakariniu pakraščiu, teko dažnai pervažiuoti fiordus. Vienus pervažiavome tiltais, o kitur reikėdavo laukti kelto. Bet nuobodžiauti netekdavo, nes jau spėjom užmegzti draugystes ir kalbos netrūko.

Nukelta į 9-ą psl.

Rožių mergaitė Molde miestelyje

Atostogos Skandinavijoje

Atkelta iš 8-o psl.

Ledynas, Geiranger fiordas, Tro- lių kopėčios ir Rožių miestas

Per kitas porą dienų apžiūrėjome amžinojo ledo luitą Jostedal valstybiniame parke, bet čia nemačiau tokio didelio entuziazmo, kaip kad sniego lauke – atrodo, apsipratom su vasaros stebuklais. Visi labiau laukėm pasivažinėjimo turistiniu laivu po gražų Geiranger fiordą. Tikrai įspūdingas fiordas: iš abiejų pusių statūs granito kalnai, mažai augmenijos tik pakrantėje, gilios tarpukalnės. Pravažiavom „Septynias sesutes“ – septynis išsirikiavusius vienodus aukštus krioklius. Graži gamta, bet niekas aplink fiordą, išskyrus jo gale įsikūrusį Geiranger kaimelį, negyvena.

Nuo Geiranger fiordo užvažiavome į aukštumas, nuo kurių stebėjome įdomų vingiais kylantį į labai statų kalną kelią, vadinamą „Trollstigen“ (Trolių kopėčiomis). Troliai - tai norvegų tau-tosakos padarai, bjaurios išvaizdos nedraugiški

„Trollstigen“ (trolių kopėčios)

į žmones panašūs milžinai, kurie, nušvitus sau-lei, pavirsta akmenimis. Trolių nesutikome, nes švietė saulė, bet tikrai matėme daug akmenų.

Toliau keliauti nusileidome į pajūrį „šokinėti“ per fiordus iki Molde miestelio, žinomo dėl savo žalumynų ir rožių darželių (čia, matyt, daug lyja) ir savo šaunių džiaz festivalių. Pasigrožėjau gražia mergaitės su rožėmis statulėle, sėdėdamas ant suoloelio prie fiordo ir...važiavome toliau.

Trondheim ir Nidaros katedra

Trondheim, pasak metraštininkų, buvo įkurtas karaliaus Olav įsaku 997 metais Nidelva upės žiotyse. Už bandymą apkrikštyti suvienytą Norvegiją, Olav buvo nuverstas nuo sosto ir žuvo 1090 metais, mėgindamas atsiimti jį iš dano Canute. Ant jo kapo buvo pastatyta šventovė, kuri 1320 metais išaugo į didžiulę katedrą, o

1320 metais statyta Trondheim katedra

karalius Olav buvo paskelbtas šventuoju. Mes tą katedrą gana ilgai apžiūrėjome, nes tai įdomus ir didžiausias iš viduramžių išlikęs pastatas Norvegijoje. Maišytu normanų, romėnų ir gotikos stiliumi statyta katedra labai išpuošta išorėje – iš visų pusių ją supa grupės statulų, pastogėse būriai baisių ir draugiškesnių chimėrų – bet vidaus apdaila kukli, nes prieš penketą šimtų metų ji tapo karaliaus įsaku reformatų-liuteronų šven-tove. Katedros muziejuje yra laikomos Norvegi-jos karališkos karūnos – karaliaus, karalienės ir princo-įpėdinio. Katedros rūsyje mačiau įdomų paveikslą - Jėzų su dvylika apaštalų – ir visi jie buvo su dviem veidais. Gidė negalėjo paaiš-kinti, kas jį tapė ir kodėl dvigubi veidai. Netoli katedros buvo viduramžių muziejus, kur radau dvirankį kardą (kitą tokį kardą mačiau Vilniuje, Gedimino pilies muziejuje).

Kelionė atgal į Vilnių

Trondheim buvo paskutinė vieta, kurią šios kelionės metu apžiūrėjome. Iš ten išsiruošėme poros dienų kelionei iki Stokholmo, keltu per-važiavome Baltijos jūrą iki Talino, kur buvo lietinga ir ūkanota diena ir miesto nelabai matėsi (o norėjau pamatyti daugiau). Vilniuje atsiradome pavakare, bet atsisveikinimai truko dar beveik valandą, nes kelionėje neišsikalbėjome užtenkamai.

Norėčiau dar paminėti pora dalykų apie šią kelionę. Atrodo, kad visi buvome nustebę, kai Norvegijoje pusryčiams būdavo padėta įvairiai paruoštos žuvies, o kiaušininės reikėjo papras-tyti. Kelionė iš Lietuvos paprastai būna pigesnė, negu užsakyta Vakaruose, bet reikia būti labai atsargiam, renkantis kelionių biurą. Kai kurie neturi patikimų užsienio kontaktų ir nelabai rū-pinasi savo klientais patekusiais į bėdą. Taip pat ir viešbučiai būna parinkti pigesni, bet nebūtinai blogesni (pvz.: buvęs kalėjimas, kurį minėjau, buvo gana įdomus ir patogus). Keliauti su sovie-tinę „tvarką“ išgyvenusiais lietuviais man buvo labai įdomu. Esame skirtingi – kitaip galvojame, kitaip galbūt sprendžiame tokias pačias situaci-jas, kartais skiriasi ir mūsų lietuviškas žodynas (pastebėjau, kad dažnai jų žodyne nebūna nei „ačiū“, nei „atsiprašau“), bet surasti bendrą kalbą būna labai lengva.

Įspūdingasis Geiranger fiordas

AR TAUPOTE KELIONĖMS?

PUIKŲS NUOŠIMČIAI BE JOKIŲ MOKESČIŲ KASDIENINĖS PALŪKANOS TAUPOMOJI SĄSKAITA

\$ Canadian	1.50%
\$ U.S.	0.75%
€ Euro	0.10%

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA
Palankūs nušimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis pataravimas.
2975 Bloor W | 416-207-9239 | Pirm-treč 9-330 | Ketv-penk 9-8 | Šešt 9-1
1573 Bloor W | 416-532-1149 | Pirm-treč 9-330 | Ketv 9-6 | Penk 9-330 | Šešt uždaryta

PACE LAW FIRM
THE LEGAL EXPERTS

ADVOKATAS

Algis S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

- leškiniai dėl žalos, atsirandančios ryšium su kūno sužalojimu
- Imigracija į Kanadą
- Testamentai ir įgaliojimai
- Palikimų administravimas
- Nekilnojamo turto sandoriai
- Konsultacijos Lietuvos respub-likos įstatymų klausimais

NAUJAS 300 The East Mall, 5th Floor, Toronto, ON M9B 6B7
ADRESAS Tel. 416 236-3060 • Fax 416 236-1809
Tinklapis www.pacelawfirm.com El. paštas alpace@pacelawfirm.com

TEIRAUKITĖS PAS MUS!

affiliated

RIČARDAS ir RIMA DREŠERIAI

Affiliated Insurance Management Inc.

- visos draudimo paslaugos – namų, automobilio, komercinės, gyvybės
- konkurencinės kainos – pritaikysime planą Jūsų reikmėms
- dėmesingas pataravimas, lietuviškai arba angliškai

905-845-4201 • 1-888-384-4444
www.affiliatedinsurance.ca • ricketd@affiliatedinsurance.ca
344 Lakeshore Road E., Suite A, Oakville, ON L6J 1J6

Naujienos apie Lietuvą ir lietuvius, lietuviškų organizacijų skelbimai mūsų tinklalapyje
www.tevzib.com

In memoriam

Kartu gyveno, kartu ir iškeliaavo amžinybėn

Su gilia širdgėla, mes, Diana ir Raineris Gentemann, norime pranešti apie savo abiejų tėvelių netikėtą mirtį. Mūsų tėvelis Waldemar Gentemann mirė 2019 m. lapkričio 26 dieną, o mūsų mamytė Katherina Paulsen-Gentemann, su kuria mūsų tėvelis pragyveno 62 metus, mirė po 4 dienų, lapkričio 30 dieną.

Waldemar Gentemann gimė 1930 m. spalio 23 dieną Vokietijoje, Elisabeth Muller ir Adolf Gentemann šeimoje, jis turėjo vyresnę seserį. Jų šeima turėjo malūną ir lentpjuvę (pjūklo malūną) Landestrau apylinkėse, kur jie vertėsi šiuo verslu iki II Pasaulinio karo. 1945 metais Waldemar šeima turėjo pasitraukti į Berlyną, nes rusų kariuomenė artėjo link jų gyvenvietės. 1954 metais Waldemar emigravo į Kanadą. Atvykęs į Montrealio uostą, jis pastebėjo *Five Roses Flour* gamyklos ženklą ir nusprendė ten įsidarbinti. Neilgai trukus, jis tapo sub-kontraktoriumi, ir iš *Five Roses Flour* paimdavo suplyšusius miltų maišus ir juos pardudavo kiaules auginantams ūkininkams Eastern Townships vietovėje. Tuo pat metu jis dirbo daug kitų įvairių darbų ir taip pat nuomavo kambarius savo bute kitiems vokiečių emigrantams, kurie buvo tik atvykę į Kanadą ir apsistojo Montrealyje. Vėliau Waldemar pradėjo pardavinėti kanarėles ir kitokius paukščius gyvūnų parduotuvėms ir tuo pat metu lankė verslo mokyklą. 1957 metais jis susituokė su Katherina Paulsen ir susilaukė sūnaus Rainerio ir dukros Dianos.

1964 metais, įdėjęs savo sutaupytus pinigus, Waldemar nusipirko žemės Sainte-Agathe South miestelyje ir pradėjo tą žemę pertvarkyti. Jis ten nutiesė kelius, įvedė vandens ir kanalizacijos sistemas, o vėliau, nupirkęs dar daugiau žemės, jis įkūrė šveicariško ir Bavarijos stiliaus *chalets* poilsio namelių kurortą, kurį jis pavadino “Domaine Chanteclair Estates”. Šiandien tos Waldemar pertvarkytos žemės apima 500 akrų, turi virš 400 *chalets* namelių, ir tęsiasi net per 2 kalnus.

Toliau plėsdamas savo kurorto verslą, Waldemar 1978 metais pastatė poilsio namelių gamyklą, *Chalet*

W. ir K.Gentemann – dar jauni

Technique, kurioje jis greitai galėdavo pastatyti poilsio namelius, nes jų paklausa tarp Europos investuotojų labai augo. *Chalets Chanteclair* verslas tuo metu turėjo 60 *chalets* tipo namelių, kurie buvo išnuomojami poilsiautojams. Waldemar sūnus Rainer vėliau perėmė *Chalets Chanteclair* kompaniją, o 2005 metais Waldemar su savo dukra Diana įsteigė naują poilsio *chalets* kompaniją, kurią pavadino *Chalets Lac a la Truite*.

Mūsų mama Katherina (Ketė) gimė Lietuvoje sausio 1 dieną, 1930 metais, ji šeimoje buvo jauniausia dukra. Jos mama buvo Marijona Mozuraitė-Paulsen, o tėvas - Maxamilius Paulsen. Lietuvoje jų šeima turėjo parduotuvę ir pašto skyrių. Prasidėjus II Pasauliniam karui, Katherina ir jos šeima buvo repatrijuoti į Vokietiją.

1950 metais Ketė su savo mama bei seserimi Milda emigravo į Kanadą, kur Belgijos konsulas jas įdarbino. Visos trys ten dirbo ir gyveno Belgijos konsulate Outremont mieste. Vėliau Katherina lankė sekretorių

mokyklą ir toliau dirbo audimo pramonėje.

Ketė daugiau nei 50 metų aktyviai dalyvavo Montrealio lietuvių Aušros Vartų parapijos chore. 1957 metais ji ištekojo už Waldemar Gentemann, jie abu persikraustė gyventi į Laurentian kalnus, kur Waldemar užsiėmė savo verslu Ste-Agathe South miestelyje. Visą savo gyvenimą Katherina aktyviai dalyvavo šeimos kompanijos veikloje ir įrengė bei papuošė virš 60 *Domaine Chanteclair Chalets*.

Katherina ir Waldemar dabar kartu išėjo į Amžinąjį Gyvenimą, ir netgi mirtis negalėjo jų išskirti. Mes esame labai dėkingi Dievui, kad Jis mums davė tokius nuostabius tėvus. Tegul Dievas Juos amžinai laimina.

Pasilikę šiame gyvenime labai jų ilgisi ir liūdi jų sūnus Rainer, dukra Diana ir vaikaičiai Lukas ir Gabrielius Žibaičiai.

Laisvalaikis ant žirgo

W.Gentemann statytoje poilsiavietėje lietuviški pavadinimai – nameliai “Vasara”, “ Žiema”, “Ežeras”, gatvė pavadinta Nida
Ntrs. iš asmeninio šeimos archyvo

KLMA padėka

Kanados lietuvių muziejus-archyvas nuoširdžiai dėkoja Montrealio lietuvių kredito unijai “Litas” už \$2,500 auką ir taip pat S. Kareckui už \$1,000 auką. Jūsų parama skatina mus toliau kaupti Kanados lietuvių paveldą ir kuo plačiau pristatyti Kanados lietuvių istoriją visuomenei.

Dėkojame ALF

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvių fondui (JAV) už 2019 metais suteiktą paramą (\$3,000) vienintelio Kanadoje lietuvių dvisavaitinio laikraščio *Tėviškės žiburiai* leidybai. **TŽ leidėjai**

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE, ETOBICOKE ir MISSISSAUGOJE

OVER A CENTURY OF SERVICE

1874

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiamo lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair) Toronto, Ontario M6N 3P7

AUKOS TŽ

• A.a. Kazimiero Žilvyčio atminimui, užjausdami šeimą ir artimuosius, Žibutė ir Vaidotas Vaičiūnai (Hamiltonas) *Tėviškės žiburiams* paaukojo \$20.

• „Siunčiu \$200 auką, atsidėkodama už visus tuos praeityje gautus *Tėviškės žiburius*“, – rašo ilgametė skaitytoja ir rėmėja Irena Žemaitienė (Torontas).
Tėviškės žiburių redakcija nuoširdžiai dėkoja už paramą lietuviškai spaudai.

MARLATT FUNERAL HOMES

Marlatt laidotuvių namai jau daug metų teikia aukštos kokybės paslaugas erdviose patalpose

Mes jaučiamės naudingi galėdami ir toliau teikti paslaugas

HAMILTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

615 Main Street East
Hamilton 528-6303

195 King Street West
Dundas 627-7452

Kalėdinės šventės prisiminimai

Praėjusių metų gruodžio 14 dieną susirinkome visi, maži ir dideli, mokyklos išpuoštoje salėje. Vedėjos pavaduotoja Daina Kuraite mus pasveikino ir pakvietė kun. Paulių Vaineikį, OFM, šios šventės palaiminimui. Šventinį pasveikinimą parengė ir Aukštesniųjų lituanistinių kursų moksleiviai. O po to darželių ir 1 skyriaus mokiniai dainavo ir šoko "Snaigų šokį". Pastaraisiais mokslo metais pamokose ir veikloje krepiame dėmesį į gamtą, dažnai kalbame apie jos išsaugojimą.

Ir viena po kitos klasė vis pasirodė eilėmis, dainomis ir vaidinimėliais. Kiekvienas mokinys kalbėjo lietuviškai. Penktos klasės mokytoja dainavo kartu su vaikais modernią kalėdinę dainą, trečios klasės mokiniai padainavo dainą "Čiunga čianga", šeštokai šoko, septintokai su aštuntokais inscenizavo rašytojos Julijos Švabaitės-Gylienės apysakos *Gabriuko užrašai* ištrauką, o jiems akordeonu grojo Aukštesniųjų lituanistinių kursų moksleivis Tomas Kuznecovas. Pabaigoje visi kartu giedojo "Linksmą

giesmę mes užtraukim", kurią išmokė muzikos mokytoja V. Špakauskienė, smuiku pritarė jos dukra Lyra.

Dėkojame visoms mokytojoms ir mokiniais, tėveliams, atvykusiems ir sunešusiems vaišių, svečiams ir paaugusiems laimikių loterijai, ypač "Paramos" ir Prisikėlimo kredito kooperatyvams. Esame dėkingi prel. Ed. Putrimui ir kun. Pauliui Vaineikiui, išdalintiems kalėdaičius, Kalėdų seneliui; buvusiai mokyklos mokytojai Vidai Kairienei ir jos sūnams – Linui, tvarkiusiam garso sistemą, ir Lukui, su motina vaidinusiame nykštukus; loteriją pravedusioms Elei Stravinskaitei, vedėjos pavaduotojai Dainai Kuraitei ir tėvų komiteto pirmininkei Arūnei Luizaitei-Zigmantienei, kurios taip pat rūpinosi, kad šventė sklandžiai praeitų. Ačiū visoms mokytojoms, atvežusioms savo kalėdinių eglių salei puošti ir nepagailėjusioms laiko ir kantrybės ruošiant kalėdinę programą su vaikais.

Živilė

Ntr. D. Grybaitės

Toronto Maironio mokyklos 2019 m. kalėdinės šventės programoje pasirodo ir mažesnieji, ir vyresniųjų klasių moksleiviai

K.Strumkienės ntrs.

Sutton
Sutton West Realty Inc.
300-5415 Dundas St. W
Toronto, ON M9B 1B5

LINA TAYLOR
Sales Representative

Jei galvojate pirkti ar parduoti namą ar butą, skambinkite ir aš mielai jums padėsiu

Tel. 416-574-4717 (nešiojamas)
416-236-6000 (įstaigos)

Lina-Taylor@hotmail.com
www.suttonwestrealty.com

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1

Fondas
Foundation
Tel: 416-239-9889
klfondas@on.aibn.com

**Organizacijos įteikite 2020
prašymus iki vasario 16 d.**

**Remkime lietuviybės veiklą ir išlaikymą!
Prisiminkime mūsų fondą gyvybės
draudimuose, bei savo testamentuose.**

KLF pastoviai remia Tėviškės Žiburius

Įnašams išrašome pakvitavimus pajamų mokesčių sumažinimui

**Padėsiu parduoti
ar nupirkti
namą ar butą**

Mielai ir sąžiningai patarnausiu

JURGIS KULIEŠIUS M.Eng.,

Jerzy Kulesza
Sales Representative
Sutton West Realty Inc.,
416.236.6000
kuleza@sympatico.ca
kulezahomes.com

Tel. tiesiogiai:
416.568.1604

LEDAS
REFRIGERATION

Air Conditioning & Heating

Oro vėsinimo ir šildymo sistemų

PATIKRINIMAS • IŠVALYMAS • PAKEITIMAS

Skambinti **R. Jareckui**
Tel. **416-825-3328**

MARGUTIS PARCELS

48 Hamptonbrook Dr., Toronto, ON, M9P 1A1

PARCELS TO LITHUANIA

For FREE pick up in your area call VIKTOR at
Tel. (416) 233-4601

For pick up in Wasaga call PETRAS at
Tel. (905) 383-1650

OR EMAIL to: pysanka.inc@gmail.com

ROYAL LEPAGE

*Jei norite pirkti ar parduoti
namą, ar gauti informaciją,
prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai
patarnauti.*

Lina Kuliavas

Toronto, ON

416-762-8255, 416-616-1600 (cell)

email: lina@kuliavas.com

website: www.LinaKuliavas.com

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Siūlome spalvotą skaitmeninį
laikraštį el. paštu jo išleidimo dieną

LIETUVOS KANKINIŲ parapijos žinios

• Sausio 18-25 d.d. yra Maldų už krikščionių vienybę savaitė, užbaigiama sausio 25 d. apaštalo Pauliaus atsivertimo švente. Temą “Su mumis elgėsi labai draugiškai” (pagal Apd 28, 2) šiais metais pasiūlė Maltos ir Gozo krikščionių bendrijos. Visi melskimės, kad Dievas Šventosios Dvasios galia bei paguoda išlaisvintų krikščionis iš savi-meilės, puikybės ir baimės, kad Kristaus Bendrijoje nenukrypdami siektume visiškos regimos vienybės.

• Toronto arkivyskupija renka paramą žmonėms, Australijoje nukentėjusiems nuo šimtų gaisrų. Per mūsų parapiją galima aukoti prie durų padėtuose “Humanitarian Relief” geltonuose vokeliuose. Čekius rašyti: “Lithuanian Martyrs – Australia Fires – Disaster Relief”.

• Vasario 9, sekmadienį, 10.30 v.r. Mišiose ir parapijos salėje gimtadienio proga prisiminsime a.a. kun. Petrą Ažubalį.

• Vasario 23, sekmadienį, 10.30 v.r. Mišiose sutuoktiniai iškilmingai atnaujins savo Santuokos pažadus. Po Mišių parapijos salėje vyks linksmos Užgavėnės, blynų ir šiuipinio pietūs.

• Vasario 29, šeštadienį, 4 v.p.p. KLB Toronto apylinkės valdyba Anapilio lietuvių sodybos salėje rengia Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios – Lietuvos nepriklausomybės minėjimą. Bus programa ir vaisės. Dalyvavimas – laisva aukta.

• Visas moteris kviečiame į kasmetinę konferenciją “Dynamic Women of Faith” su pažinimą pasaulyje pelnusiomis kalbėtojomis Kimberly Hahn ir Colleen Campbell. Susitikimas vyks 2020 m. kovo 28, šeštadienį, nuo 9 v.r. iki 4 v.d. Le Treport salėje, 1075 Queensway E., Mississauga. Jei norite susipažinti su kitomis šauniomis įvairaus amžiaus moterimis, pailsėti po užimtos savaitės ir dalyvauti įdomiose paskaitose, skubėkite iš anksto užsirašyti. Kreipkitės į Silviją Žiūkienę e.paštu: vszhukas@gmail.com arba tel. (416) 385-9895. Daugiau žinių: www.dynamicwomenfaith.com.

• Šv. Jono lietuvių kapinės toliau tęsia vajú naujam sunkvežimui įsigyti, nes iki šiol naudojamas dažnai genda ir jau baigia savo darbą. Čekius prašome rašyti: “Šv. Jono kapinės” ir perduoti arba siųsti į kapinių raštinę adresu: 2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3. Savo auką “kapinėms” užrašytame voke taip pat galite įdėti sekmadienio rinkliavoje Lietuvos kankinių šventovėje.

MIRTIES PRANEŠIMAI

• Sausio 17 d. iš Lietuvos kankinių šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse šalia savo žmonos Onos palaidotas Toronte miręs a.a. Kazys Ivanauskas, 97 m. amžiaus. Drauge su sūnumi Tomu su šeima bei visais pažįstamais jį lydime malda.

• Sausio 18 d. iš Lietuvos

TORONTO

PRISIKĖLIMO parapijos žinios

• 2020 metų Prisiikėlumo parapijos kalendorius: vasario 2 d. Prisiikėlumo parapijos Vaikų ir jaunimo choro 65-metis; vasario 23 d. Užgavėnės; vasario 26 d. Pelenų diena; kovo 1 d. Kaziuko mugė; kovo mėn. Gavėnios rekolekcijos (data bus žinoma vėliau); balandžio 5 d. Sriubos vakaronė; balandžio 10 d. Didysis penktadienis; balandžio 12 d. Velykos; balandžio 24-25 d.d. – naudotų drabužių ir daiktų išpardavimas; gegužės 3 d. Pirmoji komunija; birželio 13 d. “Vilties bėgimas”; birželio 23 d. Joninės; “Kretingos” stovykla angliškai kalbantiesiems liepos mėn. 5-18 d.d.; lietuviškai kalbantiesiems liepos mėn. 19 d. rugpjūčio 1 d.; šeimų stovykla rugpjūčio mėn. 2-8 d.d.; Romuvos stovykla rugpjūčio mėn. 9-15 d.d.

Mišios

• Sausio 26, sekmadienį, Mišios 9 v.r. už a.a. Kristiną Šimkutę -Sukauskienę; 11 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; a.a. Joną Zabieliauską (6 mirties metinės ir 100-osios gimimo metinės); a.a. Kristiną Šimkutę-Sukauskienę; a.a. Bronių ir Primą Sapliū; a.a. Vilių (15 m.) ir Jadvygą (20 m.) Ruslius; a.a. Marytę Skrinskienę; a.a. Alfredą Stanevičių; a.a. Bronių Stončių; už Matulionių, Stonų ir Čuplinskių gyvus ir mirusius narius.

• Vasario 2, sekmadienį, Mišios 9 v.r. už a.a. Darių Simonaitį (1 m.); 11 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; a.a. Ipolitą Stanevičių; a.a. Birutę Kriaučiūnaitę-McKenny; a.a. Genę ir Balį Čižikus; a.a. Jurgį Stankaitį; a.a. Oną, Joną, Juozą ir Petrą Budreckus; a.a. Juozą, Viktorą ir Alfonsą Merkevičius.

kankinių šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse šalia savo vyro Broniaus palaidota Toronte mirusi a.a. Kristina Žutautienė, 101 m. amžiaus, ilgametė Kanados lietuvių katalikių moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyriaus narė. Drauge su sūnumis dr. Dainiumi ir Sauliumi su šeimomis bei visais artimaisiais ir pažįstamais ją lydime malda.

MIŠIOS

• Lietuvos kankinių šventovėje (Anapilyje) sausio 26, sekmadienį, Mišios 10.30 v.r. už a.a. Antaną Kilinską (1 m.); a.a. Nataliją Nevulytę (1 m.); a.a. Oną Pečiulytę; a.a. Saulę Salomėją Remesat (1 m.); a.a. Antaną (1 m.) ir Anelę Kalesinskus; a.a. Petrą Puzauską (6 m.); a.a. Kristiną Žutautienę; a.a. Alfonsą Jasinauską; a.a. Gražiną Butkienę ir Butkių, Moigių bei Stelionių gyvus ir mirusius. Vasario 2, sekmadienį, Mišios 10.30 v.r. už a.a. Ramutę Kalendrienę.

• Gerojo Ganytojo šventovėje (Vasagoje) sausio 25, šeštadienį, Mišios 2 v.p.p. už a.a. Robertą Kročelį; a.a. Joną ir Oną Mariją Lapavičius. Vasario 1, šeštadienį, Mišios 2 v.p.p. už a.a. dr. Stasį ir Janiną Pacevičius.

DELHI ŠV. KAZIMIERO parapijos žinios

• Už 2019 metus aukų pakvitavimai dėl pajamų valstybinio apmokestinimo (Income Tax) sumažinimo jau išdalinti parapijiečiams po pamaldų parapijos salėje, o neatsiėmusiems – išsiuntinėjami paštu.

• Delhi Šv. Kazimiero šventovėje Mišios aukojamos sekmadieniais 11 v.r.: vasario 2, sekmadienį, Mišios aukojamos už a.a. Oną Garalytę ir Juozą Pušinską; vasario 9, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už a.a. Joną Mačiulį.

LONDONO ŽINIOS

• KLB Londono apylinkės valdyba vasario 2, sekmadienį, po 3 v.p.p. Mišių kviečia visus dalyvauti atskaitiniame valdybos susirinkime Mary Immaculate parapijos salėje prie kavutės. Visi esate laukiami.

• Vasario 2, sekmadienį, tuoj po Mišių parapijos salėje bus dalinami už 2019 metus aukų kvitai dėl pajamų valstybinio apmokestinimo (Income Tax) sumažinimo. Jų neatsiėmusiems tą dieną kvitai bus išsiuntinėjami paštu.

• Lietuviškos Mišios aukojamos 3 v.p.p. kiekvieną mėnesio pirmąjį sekmadienį Mary Immaculate šventovėje (1980 Trafalgar St., London, ON).

• Vasario 2, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už a.a. Adomą Kalnėną.

MONTREAL

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA

Lietuvos Nepriklausomybės datų minėjimas rengiamas vasario 16, sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje po 11.30 v.r. Mišių. Tą sekmadienį Mišios Aušros Vartų parapijoje bus įprastu laiku. Kviečiame visus dalyvauti minėjime.

Vasario 2, sekmadienį, Montrealio lietuvių bendruomenė kviečia pasižiūrėti filmą apie Sibiro tremtį “Ashes in the snow” (pagal Rūtos Šepetys romaną). Filmą bus rodomas Šv. Kazimiero parapijos salėje po 12 v.d. Mišių. Po filmo – vaisės, aukta \$5.

Inf.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Šv. Elžbietos draugijos žiemos pietūs, atidėti nuo sausio 12 d., vyks sausio 26 d. Visi kviečiami dalyvauti, aukta \$5. Narės prašomos sumokėti metinį mokestį.

Filmas „Ashes in the Snow“ bus rodomas šv. Kazimiero parapijos salėje vasario 2, sekmadienį, po 12 v.d. Mišių. Filmą sukurtas pagal Rūtos Šepetys knygą „Tarp pilkų debesų“, režisierius Marius Markevičius. Ruošia Montrealio lietuvių bendruomenė. Aukta \$5, bus vaisės.

Šv. Kazimiero parapijos metinis susirinkimas kviečiamas vasario 9, sekmadienį, po 12 v.d. Mišių. Klebonas ir parapijos komitetas kviečia visus dalyvauti.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas vyks vasario 16, sekmadienį. Tą dieną Šv. Kazimiero šventovėje Mišios bus aukojamos 11.30 v.r., po Mišių parapijos salėje rengiamas minėjimas. Dalyvaus naujasis LR ambasadorius Kanadai Darius Skusevičius. Marija Čyvaitė iš Čikagos pasakos apie 2019-ųjų vasaros jaunimo grupės „Misija: Sibiras“ ekspediciją į lietuvių tremties ir kalinimo vietas. Montrealio lietuvių bendruomenės valdyba visus kviečia gausiai dalyvauti. Įėjimas – laisva aukta.

JA

LITAS

Montrealio lietuvių
kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

Sausio 5 d. Londono lietuviai dar kalėdiškai papuoštoje Mary Immaculate šventovėje dalyvavo Mišiose, kurias atnašavo prel. Jonas Staškevičius, Mišių skaitinius skaitė Ona Navickienė. Po Mišių parapijos salėje visi vaišinosi kava ir saldumynais
A.Valaškevičienės ntr.

KONSULINIŲ PASLAUGŲ MISIJOS KANADOJE

Lietuvos užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos ambasada Kanadoje rengia išvažiuojamąsias konsulinių paslaugų teikimo misijas: 2020 metų vasario 7, 8 d.d. (penktadienį ir šeštadienį) – Toronte Prisiikėlumo parapijos patalpose (1 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G), birželio mėnesį – Edmontone ir Kalgaryje.

Misijų metu bus primami Lietuvos piliečių prašymai ir dokumentai dėl pasų keitimo ir išdavimo, prašymų ir dokumentų dėl LR pilietybės atkūrimo priėmimas, užsienyje sudarytų civilinės būklės aktų įtraukimo į apskaitą Lietuvoje, konsulinių pažymų išdavimo, dokumentų legalizavimas bei kitos LR ambasados patarėjos Kristinos Seniavskienės suteikiamos konsulinės paslaugos. Daugiau informacijos apie šias misijas galite rasti tinklalapyje tevezib.com.

Inf.

KLB TORONTO APYLINKĖ

• Lietuvos nepriklausomybės datų – Vasario 16-tosios ir Kovo 11-tosios minėjimas vyks š. m. vasario 29, šeštadienį, 4 v.p.p., Anapilio sodybos salėje (2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON). Po minėjimo – programa ir vaisės. Įėjimas – laisva aukta.

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ ŽINIOS

• Kovo 29, sekmadienį, 2 v.p.p. Toronto Lietuvių Namuose rengiama vaikų muzikinė popietė „Pavasario balsai“. Kviečiame mūsų bendruomenės jaunimą ir vaikus, mylinčius dainą, muziką, poeziją, dalyvauti šioje talentų programoje.

MAIRONIO MOKYKLOS ŽINIOS

• Vasario 8 d. mokiniams bus dalijami pažymėjimai. Tėveliai galės pasikalbėti su mokytojais tarp 11.30 v.r. – 12 v.d.

• Vasario 15 d. nebus pamokų – pagal TCDSB, Šeimos savaitgalis.

• “Our Lady of Peace” mokyklos administracija prašo, kad mokiniai, atvykę į mokyklą su žieminiais aulinukais, klasėse persiautų kitais batais.

Živilė